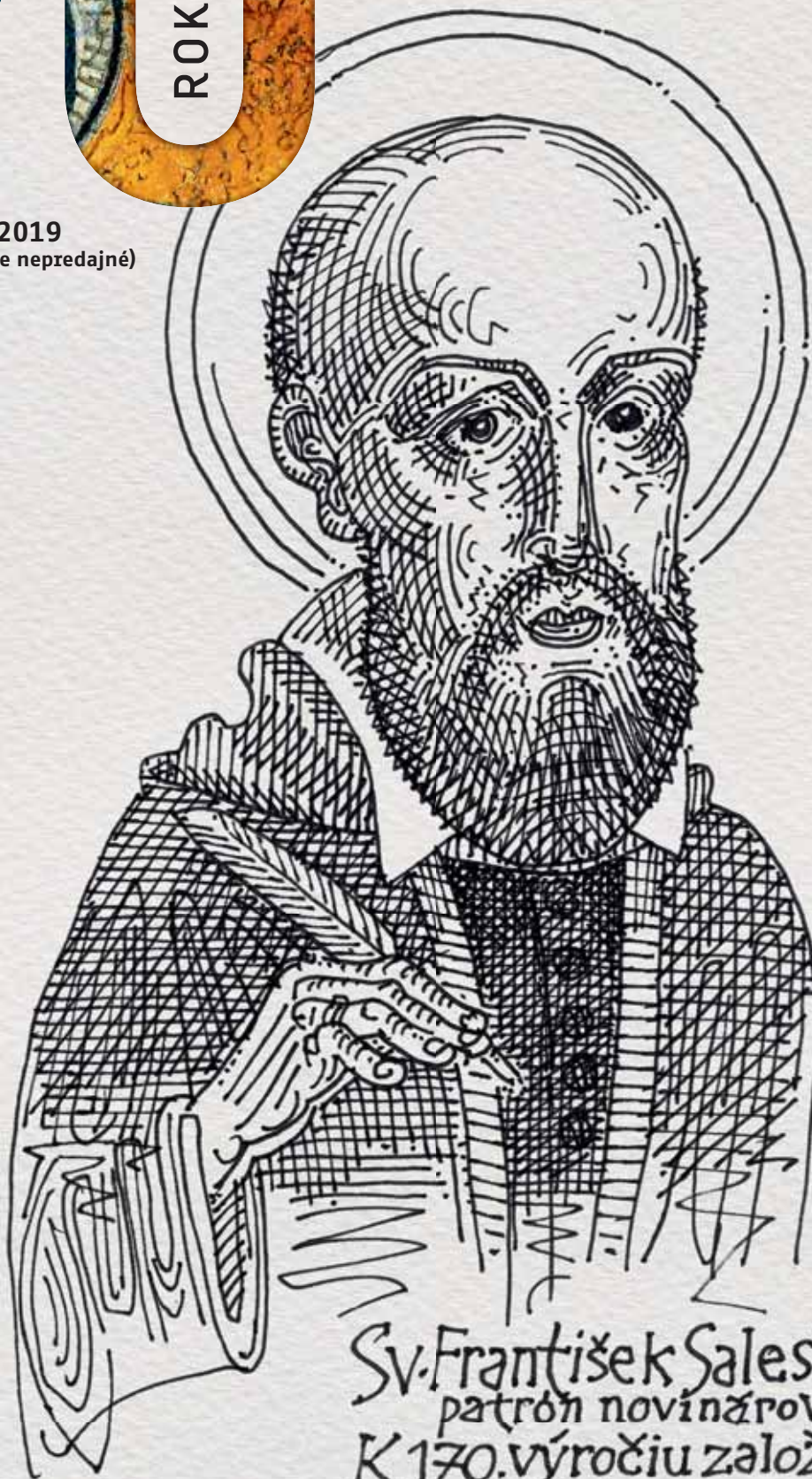

170 ROKOV

príloha *Katolíckych novín*, 2019
www.katolickenoviny.sk (samostatne nepredajné)

GRATULUJÚ *KATOLÍCKYM*
NOVINÁM K ICH
VÝROČIU #2 IGOR
HANKO: *KATOLÍCKE*
NOVINY PREZENTUJÚ
HODNOTY PREVERENÉ
DVOMI TISÍCROČIAMI #3
RADOSTNE PRIJÍMAJTE
A ČÍTAJTE ČASOPIS
TENTO #4 CHCELI SEDEM
DEŤÍ A STÁDO OVIEC #6
AKO SA MENILA TVÁR
KATOLÍCKYCH *NOVÍN* #8
VO FARNOSTIACH JE NÁŠ
TÝŽDENNÍK VÍTANÝ #10
NAVŠTÍVILI SME KRAJINU
SVÄTÉHO ŠARBELA #12
VIEDLI NÁS POSLEDNÉ
TRI DESAŤROČIA #14
S DEŤMI SA STRETÁVAME
NA DOBRODRUŽNÝCH
AKCIÁCH UŽ 14 ROKOV #16
KATOLÍCKE *NOVINY*
PUTOVAĽI OKLUKAMI
Z PEŠTI PO BRATISLAVU #18
SÚŤAŽNÝ KVÍZ
K 170. VÝROČIU *KN* #20
NA KRÍDLACH PRAVDY
A VIERY #24

Sv. František Saleský
patron novinárov
K 170. výročiu založenia
Katolíckych novín
nakreslil M. Cipár

GRATULUJÚ KATOLÍCKYM NOVINÁM K ICH VÝROČIU

Katolícke noviny sú zrelé periodikum. Duchovne sprevádzajú veriacich na Slovensku už 170 rokov. V pravidelných intervaloch vždy prinášali do rodín čitateľské osvieženie a duchovnú nádej. Spýtali sme sa osobností, ako ich vnímajú a čo považujú za rozhodujúce, že sú rešpektovaným týždenníkom. A tiež, čo by im zaželali do ďalšieho života.

PRIPRAVIL: PETER SLOVÁK, SNÍMKY: -TK KBS-, TASR/JAKUB KOTIAN, ARCHÍV -KK-, ERIKA LITVÁKOVÁ

Viliam Judák (62)
nitriansky biskup

Katolícke noviny od svojho začiatku prešli mnohými neľahkými obdobiami v živote Cirkvi i spoločnosti. Napriek tomu aj v dnešných časoch neustálej zmeny, nových možností a spôsobov mediálnej ponuky plnia svoju úlohu pri šírení kresťanských hodnôt. Stosedemdesiatročné putovanie dejinami je znakom nielen kvality a obetavosti tých, ktorí pri ich zrode a existencii stáli, ale je to aj prejav Božieho požehnania, za čo treba byť aj pri tomto jubileu vďačný. Za rozhodujúce považujem, že aj dnes sú *Katolícke noviny* pestré, aktuálne a neuzatvárajú sa pred problémami dneška. Želám im a vyprosujem, teda predovšetkým redakčnému tímu, aby ostali verné svojmu poslaniu: prinášať pravú náuku Cirkvi a poukazovať aktuálnym spôsobom na hodnoty, ktoré z toho vyplývajú.

Simona Martausová (31)
pesničkárka a speváčka

Veľmi sa mi páči, že si noviny držia tradíciu už toľko rokov. Prinášajú rôznorodý prehľad a informácie z kresťanského prostredia, preto sa z toho teším. Oceňujem aj to, že noviny nie sú len o článkoch a správach zo sveta či z domova, ale že na spestrenie je v nich občas aj nejaká krížovka, vtip, a rovnako ma oslovuje, že v nich býva liturgické čítanie, ktoré je v danom čase aj na svätej omši. Veriaci ľudia majú podľa mňa radi takýto typ týždenníka, ktorý im je duchovne blízky. Pokiaľ sa vedia s jeho obsahom stotožniť a vidia v ňom aj niečo hlbšie a vie ich v niečom i povzbudiť, tak to čítajú, prirodzene, radi. *Katolíckym novinám* želim, aby naďalej jednoducho „boli“, aby sa nedali odradiť prekážkami a aby vždy mysleli na to, že sú na svete ľudia, ktorí ich majú radi a tieto noviny ich v živote povzbudzujú. Prajem tým, ktorí sú súčasťou *Katolíckych novín*, aby mali krásne, osobné a živé vzťahy s Bohom, lebo to sa vo všetkom už potom odráža samo.

Kateřina Koubová (45)
šéfredaktorka Katolíckého týdeníka

Najskôr veľmi gratulujem za celú našu redakciu! Veľmi rada si prečítam katolícke periodiká naprieč Európou, získavam z nich bližšiu predstavu o tamojšej Cirkvi a spoločnosti a zároveň si vždy overím, že všetci riešime podobné záležitosti, i keď niekedy sa o nich píše viac a inokedy menej otvorene. *Katolícke noviny* nám chodia do redakcie, z čoho mám radosť nielen ja, ale aj moji kolegovia. Pozrieme sa, čo sa deje u našich blízkych susedov. Niekedy sa tiež inšpirujeme. Priala by som akejkoľvek tlači, aby bola rešpektovaná a aby prinášala väčší dôraz na to, čo je v živote skutočne dôležité: nie je to ani rýchlosť, ani „pena dní“, ale človek. A kresťanská tlač navyše prináša pohľad zhora. *Katolíckym novinám* prajem podobne ako našej redakcii, aby oslovovali širokú čitateľskú obec. Dodávali nádej do dnešnej doby, rozširovali obzory, stavali mosty, nepodliehali žiadnym ideológiám a hlavne, aby povzbudzovali pokrstených a hľadajúcich na ceste k Bohu a blížnym.

Štefan Bučko (62)
herec, recitátor a moderátor

Vnímam ich ako noviny, ktoré sú živé desaťročia, ale, samozrejme, s rôznou kolísavou hodnotou. Stretával som sa s nimi už za hlbokého socializmu. Boli síce preniknuté duchom tej zvláštnej organizácie *Pacem in terris*, ale aj tak sa do nich prepašovali myšlienky, ktoré unikli pozornosti normalizátorov a vedeli povzbudiť veriaceho človeka v nábožensky nepriaznivom ateistickom režime. Pamätám si, ako sme s mamou hľadali tieto čriepky nádeje medzi riadkami. Zdá sa, že vždy boli formátované pre najširší okruh veriacich a tomu sú prispôbované aj tematické okruhy a ich spracovanie. Za rozhodujúce považujem, že *Katolícke noviny* vnímajú posun spoločnosti a prispôbujú sa modernejším trendom, zachovávajú pritom istú mieru zdržanlivosti a najmä objektivitu. V relativizovanom svete podliehajúcim bulvarizácii môžu pôsobiť ako oáza. Zdá sa, že je dopyt po takomto fundovanom súčasnom nábožensko-konzervatívnom prejave.

KATOLÍCKE NOVINY PREZENTUJÚ HODNOTY PREVERENÉ DVOMI TISÍCROČIAMI

Pri príležitosti 170 rokov *Katolíckych novín* vytvoril akademický maliar Miroslav Cipár limitovanú edíciu kresby s motívom patróna novinárov. Je ním svätý František Saleský, ktorý účinne využil masmediálne prostriedky konca 16. a začiatku 17. storočia na evanjelizačné účely.

TEXT: IGOR HANKO

ILUSTRÁCIA: MIROSLAV CIPÁR

**SVÄTÝ FRANTIŠEK
SALESKÝ**
(1567 – 1622)
BOL KANONIZOVANÝ
V ROKU 1665;
ZA UČITEĽA CÍRKVI
HO VYHLÁSIL PÁPEŽ
PIUS IX. V ROKU
1877. O TRI ROKY
V DECEMBRI SI
PRIPOMENIEME
400 ROKOV
OD JEHO SMRTI.

KEĎ BEŽNÉ SPÔSOBY ohlasovania katolíckych právd v kalvínskom prostredí kraja Chablais, južne od ženevského jazera Lemán, zlyhávali, svätý František Saleský začal písať a roznášať letáky. Tvoril ich príťažlivým a zrozumiteľným štýlom. Jeho týždeň čo týždeň tlačené letáky a niekoľkoročná vytrvalosť priniesli svoje ovocie. Postupne klesala ľudská nevraživosť, vytrácali sa predsudky a tisíce ľudí sa vrátili ku katolíckej viere.

Siedmy november 1849

Moc a účinok tlačeného slova si veľmi dobre uvedomoval aj biskupský zbor Uhorska v revolučných rokoch polovice 19. storočia. Preto inicioval založenie Spolku na vydávanie dobrých a lacných kníh pre katolícky ľud maďarského, slovenského a nemeckého jazyka. Maďarské a nemecké noviny začal spolok publikovať už od svojho vzniku v roku 1848. Slovenské vyšli až 7. novembra 1849 pod názvom *Katolícke noviny pre obecný ľud* s podtitulom *Sláva Bohu na výsosti a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle*. Úlohu prvého redaktora prijal kaplán farnosti svätého Jozefa v Pešti Šimon Klempa zo Záhoria, ktorý s tvorbou novín dovtedy nemal skúsenosti. Noviny začali vychádzať v Pešťbudíne, kde v druhej polovici

**BOH OČAKÁVA OD NÁS
SKÔR VERNOSŤ V MALÝCH
VECIACH, KTORÉ MÁME
NA DOSAH, AKO VEĽKÚ
TÚŽBU PO VECIACH
VEĽKÝCH, NA KTORÉ
SOTVA BUDEME MAŤ
PRÍLEŽITOSŤ.**

Svätý František Saleský

19. storočia žili desiatky tisíc Slovákov. Spočiatku síce nemohli rozvíjať slovenské národné povedomie, bolo by to v rozpore s inštrukciami tohto spolku, plnili však dôležité nábožensko-mravné, kultúrne a výchovné poslanie medzi slovenským katolíckym obyvateľstvom.

Rozkvet i dočasný zánik

Katolícke noviny postupne prešli tromi storočiami ľudských i novinárskych dejín. Prežili rozkvet i dočasný zánik. Ich prítomnosť je však dôkazom, že hoci sú tradičné,

sú zároveň i súčasné. V rebríčku predaja si dlhodobo udržujú šieste miesto medzi týždenníkmi. Sú to noviny rodinného typu, kde si môžu nájsť svoje rubriky všetky generácie. Oblube sa teší najmä *Duchovná obnova* a posledná strana venovaná misiám. Súčasná digitalizovaná doba nám ponúka prostriedky, ktorými chceme osloviť najmä mladšie generácie. Popularitu si získava aj naša nová webová stránka.

Počas nedávneho dňa otvorených dverí naši čitatelia od východu až po západ nielen nakukli do zákulisia našej redakcie, ale nás aj potešili slovami uznania a vďaky. Žijeme v období mnohých dezinformácií a správ negatívneho typu. Naša sekularizovaná spoločnosť je zasiahnutá veľkou nedôverou. Mnohí buď veria všetkému, alebo ničomu. Sme radi, že *Katolíckym novinám* dôverujete a hľadáte v nich hodnoty preverené dvomi tisícročiami.

Skutočná pravda

Milí čitatelia, iba vďaka vám a vašej podpore vychádzajú *Katolícke noviny* každý týždeň. Prajem vám, aby ste v nich nachádzali to, čo práve hľadáte, a ich tvorcom múdrosť, aby vám príťažlivým spôsobom prezentovali skutočnú pravdu na vzrast Cirkvi a nášho národa. ■

RADOSTNE PRIJÍMAJTE A ČÍTAJTE ČASOPIS TENTO

Keby nebolo rodáka z obce Lakšárska Nová Ves na Záhorí, ktovie, aký by bol osud *Katolíckych novín*. Možno by sa volali inak a možno by sme dnes nečítali najstaršie slovenské katolícke periodikum. Dielo Šimona Klempu sa rokmi menilo, stále je však živé. Pretrváva, hoci s prestávkami, už 170 rokov.

TEXT: ANNA STANKAYOVÁ, SNÍMKY: ERIKA LITVÁKOVÁ, ARCHÍV SSV

ŽIVOT ŠIMONA KLEMPU sa začal vyše dvesto rokov dozadu. Narodil sa 24. októbra 1811 v Lakšárskej Novej Vsi. Pochádzal zo zemianskej rodiny, ktorá tento titul dostala od kráľa Leopolda I. koncom 17. storočia, v roku 1685.

V rodnej obci v Senickom okrese však dlho nepobudol. Na gymnaziálne štúdiá najprv vycestoval do blízkej Bratislavy, neskôr do vzdialenejšieho Ostrihoma. Odtiaľ sa presunul do Trnavy, kde študoval filozofiu, v teologických štúdiách pokračoval na Pázmáneu vo Viedni. Po kňazskej vysviacke v roku 1836 pôsobil ako kaplán vo farnosti sv. Jozefa v Pešti. Bol veľmi všestraný, okrem štúdií sa venoval učiteľstvu, bol spisovateľom a národným buditeľom.

Verný bernolákovčine

Historici ho zaraďujú medzi tretiu generáciu bernolákovcov. V každom z troch období národného obrozenia sa podľa učiteľky dejepisu a rodáčky z Lakšárskej Novej Vsi Anny Vandákovvej našli osobnosti, ktoré sa hlásili k bernolákovčine. „Činnosť Šimona Klempu sa totiž začala v druhej polovici 30. rokov 19. storočia, v ktorých mala zastúpenie už štúrovská slovenčina. On sa však stále pridržiaval bernolákovčiny – slovom aj písmom.“

Profesorka a historička Eva Fordinálová v publikácii o Šimonovi Klempovi, ktorú vydala obec Lakšárska Nová Ves, vysvetľuje silné postavenie bernolákovčiny tým, že od júla 1849 bol za ostrihomského arcibiskupa a uhorského prímasa vymenovaný Ján Scitovský, známy mecén bernolákovcov. Zo spoločenského hľadiska tak Šimon Klempa pri vzniku *Katolíckych novín* o inom jazyku ako o bernolákovčine ani uvažovať nemusel.

**JE JEDEN LEKÁR, KTERI
NÁM POMOC ISTÚ
PONÚKÁ. SVATÁ VÍRA
NAŠA JE LEKÁR TENTO.**

Šimon Klempa

Otec najstaršej katolíckej tlače

Okrem kňazskej činnosti spolupracoval podľa historičky Evy Fordinálovej so Spolkom vydávajúcim dobré a lacné knihy. „S najväčšou pravdepodobnosťou ho práve správca tohto spolku, biskup Michal Fogarassi poveril redaktorskou prácou na založených *Katolíckych Nowinách pre obecný ľud*, ktoré mali ako hlavné poslanie upevňovať myšlienky kresťanskej filozofie lásky k blížnemu a šíriť osvetu

ŠIMON KLEMPA
ŽIL V ROKOCH
1811 – 1903.

medzi široké ľudové vrstvy po zlikvidovaní revolučných krvavých nepokojov.“

V prvom čísle zo 7. novembra 1849 zodpovedný skladateľ novín, ako sa Šimon Klempa nazýva, písal aj o tom, že spolok vznikol preto, aby okrem uhorských mohli vychádzať aj nemecké a slovenské noviny. Napísal: „Skládání spolek mne nižepodpísanému odevzdal, čo sem já s velkú radostú prijal, poňvác sa mi tak príležitost poddala, k cvičeňú a vzdělaváňú národu slovenského mne vždi prevzácného, podľa slaběj síli mojej dopomáhať. Tak radostně přijímajťe a čítajťe časopis tento, jak radostně vám ho posílám.“ Noviny v tom čase vychádzali v obľúbenom lomenom písme švabach. Uverejňoval v nich aj svoje básne a poučné črty (napríklad *Svatí Marťin, Drevár*). Redigovaniu sa napokon venoval do roku 1852. Noviny vtedy prevzal Ján Palárik a začali vychádzať v spisovnej slovenčine.

Všestrané aktivity

Vo farnosti sv. Jozefa v Pešti pôsobil 17 rokov, z toho posledné štyri ako farár. V tom čase o Pešti hovorili ako o jednom z najväčších slovenských miest. Pre farníkov v roku 1851 vydal zborník modlitieb a piesní s názvom *Knižka modláca a spevacká k duchovnému prospechu katolíckych kresťanov*. V roku 1854 sa presunul o kúsok ďalej, do farnosti sv. Terézie, kde zostal do roku 1886. V tom čase sa venoval Slovákom a podporoval ich, aby nezabudli na svoj pôvod. V druhej polovici 60. rokov 19. storočia nastalo obdobie dualizmu a silnej maďarizácie. Anna Vandáková pripomína, že sa „nebál otvorene bojovať proti maďarizácii a v Slovákoch budoval a rozširoval národné povedomie. Venoval sa aj mládeži, v ktorej videl pokračovanie svojej práce“.

V RODISKU KATOLÍCKYCH NOVÍN SA SYMBOLICKY STRETOL ICH PRVÝ A TERAJŠÍ ŠÉFREDAKTOR. NA SNÍMKE JE IGOR HANKO PRI PAMÄTNEJ TABULI VENOVAanej ŠIMONovi KLEMPovi V KOSTOLE SV. JOZEFA V BUDAPEŠTI.

Pamätal na svoj pôvod

V roku 1858 bol vymenovaný za pápežského komorníka, a hoci mal významný titul, bol si vedomý, odkiaľ prišiel. „Neobrátil sa chrbtom k pospolitému ľudu, ale snažil sa ho pozdvihovať. Chudoba, vzdialenosť od domova a ťažká robota donútili niektorých ľudí siahnuť aj po alkohole, mnohí spadli až na dno, Šimon Klempa sa však snažil svojou činnosťou – slovom aj písmom, vysvetľovať, že to nie je tá správna cesta, ktorou by sa mali uberať a riešiť svoje problémy. Poukazoval na negatívne stránky alkoholu a vystríhal ľudí pred jeho následkami. Jeho slová však neboli direktívami. Chápal postavenie Slovákov v Pešti, poznal ich situáciu, preto sa ľudským a prístupným spôsobom snažil k ľuďom priblížiť a odvrátiť ich od zlého. Staral sa aj o dobro v rodine, odsudzoval cudzoložstvo. Udržoval v ľuďoch národné povedomie, aby zostali Slovákmi aj v Dolnej zemi, kde pracovali,“ približuje osobnosť prvého redaktora *Katolíckych novín* Anna Vandáková.

Spoluzakladateľ Spolku svätého Vojtecha

Z Pešti sa Šimon Klempa presunul do Trnavy, kde sa podľa Evy Fordinálovej aj s inými pešťbudínskymi národovcami Andrejom Radlinským či Jánom Palárikom snažil založiť kresťansko-národný spolok, ktorý by „vydával, rozvíjal a šíril tlač kvalitných slovenských kníh“. V roku 1870 tak vzniká Spolok sv. Vojtecha, ktorý od roku 1871 prevzal aj vydávanie *Katolíckych novín*. Šimon Klempa bol od roku 1886 jeho druhým predsedom a jeho prejavy vychádzali v *Pútniku svätovojtešskom*. V tom istom roku sa stal i trnavským kanonikom. V roku 1901 v svojich deväťdesiatich rokoch sa predsedníckej funkcie vzdal a o dva roky neskôr 25. novembra 1903 v Trnave zomrel. Miesto jeho posledného odpočinku sa nachádza v jeho rodnej obci Lakšárska Nová Ves. ■

ŠIMON KLEMPA PŔSOBIL V DVOCH PEŠTIANSKYCH OBVODOCH – V JOZEFOVE A V TEREZÍNE, V KTORÝCH MĀ DODNES SPOMIENKOVŤ TABULU.

CHCELI SEDEM DETÍ A STÁDO OVIEC

Začalo sa to inzerátom v *Katolíckych novinách* a vyústilo až do manželstva. Takto môžu začiatky svojho vzťahu zhrnúť mnohé manželské dvojice. Jednou z nich sú aj rodičia piatich detí Magdaléna a Ľuboš Hamajovci, ktorí sa s nami podelili o svoj vlastný jedinečný príbeh lásky.

SPRACOVALA: MÁRIA BILÁ
SNÍMKY: ARCHÍV RODINY HAMAJOVCOV

„Náš príbeh nie je na prvý pohľad ničím výnimočný, no pre nás je priam zázračný, veď nájsť medzi všetkými ľuďmi na svete toho, kto bude navždy po našom boku, je veľkým zázrakom,“ začína svoje svedectvo Ľuboš.

Zvláštne Božie šepnutie

Bolo sychravé, zamračené stredajšie popoludnie. Písal sa 12. október 2000. V ten deň našiel Ľuboš v schránke čerstvý výtlačok *Katolíckych novín*, ktoré jeho rodina pravidelne odoberala dlhé roky. Keďže mal ešte nejaké povinnosti, len ich narýchlo prelistoval. „Medzi inzerciou ma upútalo niečo zvláštne. Jeden z inzerátov ma doslova a dopísmena chytil za srdce,“ spomína Ľuboš. Písalo ho „onedlho osemnásťročný“ dievča zo západného Slovenska hľadajúce kamaráta. „Nikdy predtým som na žiadny inzerát neodpísal, nelákalo ma to. Vtedy som hľadal svoje povolanie. Uvažoval som o kňazstve, ale toto bolo ako zvláštne Božie šepnutie, ktoré sa mi ticho, nežne, láskavo, a pritom rozhodne prihováralo, aby som vzal pero a na inzerát odpísal.“

V ten deň sa Ľuboš už nemohol sústrediť na prácu, stále sa vracal k nenápadnej výzve ukrytej medzi ostatnými riadkami. „Večer som vzal list papiera a odpísal tej neznámej. Dlh som bojoval s vlastnou nerozhodnosťou, ale napriek všetkému som na papier položil zopár riadkov, list vložil do obálky, zalepil a odovzdal do Božích rúk.“

Adresátka listu v tom čase potrebovala človeka, ktorému by sa mohla zdôveriť, ktorý by ju vypočul. „Po smrti otca hľadala oporu, pochopenie, priateľstvo. Spomína si, že jej prišlo viacero reakcií na jej inzerát, no jedna

bola v niečom iná. Nezaujala ju priložená fotografia, ale skôr riadky napísané v liste,“ tvrdí dnes už jej manžel Ľuboš.

Dievča odpovedalo na všetky listy – tak sa aj v Ľubošovej schránke objavila biela obálka s neznámym rukopisom, ktorú nedočkavo otvoril. „Tak sa začalo jedno krásne dobrodružstvo, ktoré spoločne s Magduškou prežívame až dodnes.“

UVAŽOVAL SOM O KŇAZSTVE, ALE TOTO BOLO AKO ZVLÁŠTNE BOŽIE ŠEPNUTIE, KTORÉ SA MI TICHO, NEŽNE, LÁSKAVO, A PRITOM ROZHODNE PRIHOVÁRALO, ABY SOM VZAL PERO A NA INZERÁT ODPÍŠAL.

Prepisovala si každú SMS

Dvojica si začala písať. „Vymieňali sme si rukou a najmä srdcom písané listy, ktoré sme vždy tak túžobne očakávali v poštovej schránke. Každý jeden máme doposiaľ odložený, a bolo ich toľko, že keby sme ich všetky uložili pekne za sebou, tak nám vznikne chodník dlhý bezmála štyri desiatky metrov,“ tvrdí Ľuboš – a to vraj ešte nepočíta SMS správy a dlhé hodiny telefonátov.

Magdaléna si navyše každú esemesku prepisovala na papier, ako sa s odstupom času Ľuboš dozvedel.

„Obaja si na toto obdobie spomíname ako na krásny čas vzájomného spoznávania sa. Magduška často náš vzťah veľmi pekne prirovnávala k výstupu po schodíčkoch. Spoločne sme vystupovali krok za krokom vyššie a zároveň i bližšie k sebe. Iste sa dá po tých pomyselných schodíčkoch vybehnúť veľmi rýchlo – preskakovať jednotlivé stupienky, alebo ich brať – ako sa ľudovo hovorí – po dvoch. My sme to nechceli.“ Ľuboš spomína, že tento čas bol pre nich nesmierne vzácný a požehnaný – až nasledovalo prvé stretnutie. „Nesmelé, no veľmi krásne. Cítiť pri sebe človeka, ktorý vám už nie je vôbec cudzí – a hoci viete o ňom už mnoho informácií, vždy vás dokáže prekvapiť niečím novým, krásnym.“ Tieto spoločné chvíle boli krátke, no obaja z nich dokázali žiť celé týždne a tešiť sa na nové stretnutie.

Štipec ako svadobný dar

V tom čase sa Ľuboš rozhodol zmeniť prácu. Nastúpil ako redaktor spravodajstva v Rádiu Lumen v Banskej Bystrici. S milovanou ho delilo viac ako dvesto kilometrov, a tak sa vídali len občas. „Magduška bola vtedy asi najvernejším poslucháčom Lumenu, najmä jeho spravodajstva – ktovie prečo?“ žartuje Ľuboš.

Rozhodnutie pre spoločnú cestu životom prišlo po troch rokoch vzájomného spoznávania sa. „Dokončieval som vysokú školu a musel som nastúpiť na vtedy ešte povinnú vojenskú, respektíve civilnú službu v Trenčíne. Riešili sme našu budúcnosť, prácu, bývanie. Napriek neistote a mnohým otáznikom sme naše životy vložili do Božích rúk.“

Sviatosť manželstva si vyslúžili 25. októbra 2003 v Kostole sv. Štefana Uhorského

MAGDALÉNA
A ĽUBOŠ
SA VZALI
V ROKU 2003.

v Myjave. Sobášil ich Marián Vojtko, ktorý im pri sobášnom obrade podaroval originálny darček – štipec na bielizeň, zložený z dvoch rôznofarebných častí. „Mal symbolizovať, akí sme rozdielni, a predsa držíme spolu. Tak ako dve časti štipca spája oceľová pružina uprostred, tak nás spája láska, ktorá je spojivom každého manželstva.“

Byť bol dlho prázdny

Nasledoval skutočný spoločný život. „Magduška si spomína, že už počas prípravy na manželstvo sme si plánovali veľkú rodinu. Chceli sme mať sedem detí. Veď sedem je číslo plnosti. Plný mal byť náš útulný rodinný domček, za ktorým sa malo pásť stádo ovečiek. Realita bola však úplne iná, po mnohých peripetiách sme zakotvili na najväčšom trenčianskom sídlisku.“ Nastahovali sa do nového, ale byt bol dlho prázdny; bez detského džavotu. Pokúšali sa dokonca aj o osvojenie si dieťaťa z detského domova; prešli celou prípravou na adopciu. „Symbolicky na začiatku Adventu v roku 2005 sme sa dozvedeli, že nás konečne bude o jedného viac. Na jar nasledujúceho roka sme dostali aj rozhodnutie o zaradení do zoznamu žiadateľov o adopciu, takže sme boli „tehotní“ dokonca už dvakrát. Adopciu sme teda na čas odložili a naplno sa venovali prí-

pravám na príchod dieťaťa,“ uvádza Ľuboš. V sobotu 12. augusta 2006 presne 17 minút po druhej hodine v noci sa im narodila prvá dcéra Hana. Na jar v roku 2007 si k nej chceli vziať ešte dieťa z detského domova, opäť však adopciu odložili, lebo zistili, že čakajú ďalšie dieťa. „Asi by sme nezvládli toľké zmeny odrazu, a tak sme sa pripravovali na príchod vlastného potomka. Aj na mene sme sa zhodli pomerne rýchlo – zvíťazil Matej.“ Na svet chlapec prišiel v nedeľu 22. júna 2008.

„Do trenčianskej pôrodnice sme si po malé batôžteky šťastia šli ešte trikrát. K Hanke a Matejovi pribudla v roku 2011 Alžbetka, po roku Dorotka a zatiaľ najmenším členom našej rodiny je čochvíľa päťročný Ferko.“

Po schodoch spoločného vzťahu

Čoraz početnejšej rodine začalo byť v panelákovom byte tesno, s Božou pomocou sa im však podarilo kúpiť si rodinný domček. „Teraz, keď píšeme tieto riadky, sa už len usmievame, pretože do tých našich smelých plánov nám chýbajú už len dve deti a stádo ovečiek za domom,“ uzatvára svoje svedectvo Ľuboš, ktorý so svojou ženou budúci rok oslavia už dvadsiate výročie chvíle, keď im

nenápadný inzerát v *Katolíckych novinách* prepísal životné príbehy.

A hoci za šesťnásť rokov ich manželského života „určite nebolo všetko vždy stopercentné, skvelé, žiarivé či ružové, vždy stojí za to stúpať po malých krôčikoch po schodoch spoločného vzťahu – a ak necháte medzi vami aj miesto pre Boha, váš život bude naplnený požehnaním a šťastím minimálne tak ako ten náš“. ■

**MANŽELIA
HAMAJOVCI
MAJÚ ZATIAĽ
PÄŤ DETÍ.**

AKO SA MENILA TVÁR KATOLÍCKYCH NOVÍN

Poslaním *Katolíckych novín* je prinášať hodnotné články pre súčasného kresťana. K tomu patrí aj grafické spracovanie, ktorého cieľom je kvalitný obsah ponúknuť v peknom šate. Pozrite sa, ako sa počas histórie KN menil ich vizuál.

TEXT: JÁN LAUKO, SNÍMKY: ERIKA LITVÁKOVÁ, JÁN LAUKO

JEDNODUCHÝ VIZUÁL s ozdobným písmom, ktorý sa príliš neodlišoval od iných dobových periodík. Asi takto by sa dali charakterizovať prvé vydania *Katolíckych novín* z jesene 1849, ktoré vyšli v švabachu. Rozvoj tlače v tej dobe nebol taký rýchly a vtedajšie technológie ponúkali iba obmedzené možnosti. „Existovalo len niekoľko základných druhov písem, ktoré používali prakticky všetci tlačiarne. Tento stav pretrval v našich krajoch dlho a menil sa len zmenou technológií: od ručnej sadzby cez fotosadzbu až k dnešnému DTP, čiže digitálnemu spracovaniu textu,“ hovorí Juraj Vontorčík z grafického štúdia Pergamen.

Vráťme sa však ešte o dve storočia dozadu. Keď v roku 1857 zanikli *Katolícke noviny* pod správou Spolku svätého Štefana, Andrej Radlinský ich spojil so svojím časopisom *Cyrill a Method*. Prvé číslo tohto časopisu,

ktorý dostal názov *Cyrill a Method – Katolícke noviny pre Cirkev, dom a školu*, vyšlo v júli 1857. Ako písmo sa už používala Hattalova slovenčina, sadzba a vizuál však vychádzali z predošlých *Katolíckych novín*.

Keď v roku 1871 KN prevzal Spolok svätého Vojtecha, dominantné miesto na titulke dostal opäť nápis *Katolícke noviny*. Za vydavateľských čias Martina Kollára bol vizuál titulnej strany obohatený o ozdobné vzory. Práve podľa nich dokážu skúsení tlačiarski majstri odhadnúť, v ktorej tlačiarne noviny vyšli, keďže každá z nich mala svoju špecifickú výzdobu.

Vyššie 50 rokov takmer rovnaká podoba

Od obnovenia *Katolíckych novín* v roku 1940 sa začali používať fotografie, ktoré však boli v mnohých prípadoch veľmi rozrastované,

bez väčších detailov, keďže vtedajšie technológie neboli ešte také jemné. Čitatelia sa zároveň dlhé roky stretávali s rovnakou titulnou stranou. Možno i vďaka nádychu z pražskej jari prišlo osvieženie na titulke májových KN 22/1968. Zmenil sa font aj rozloženie nápisu *Katolícke noviny*, pribudla väčšia titulná fotografia. Hlavnou správou na prvej strane tohto vydania bolo povýšenie Eduarda Nécsey na arcibiskupa. Sadzba novín však zostala rovnaká a iba s malými zmenami pretrvala až do roku 1991.

Vyššie 50 rokov sa tak grafika *Katolíckych novín* výrazne nevyvíjala. Prečo? „Keďysi to bola stále rovnaká tlač, rovnaká technológia s obmedzenými možnosťami. Naše tlačiarne nemali technológie a možnosti ako v slobodnom svete, pretože na ne neboli valuty, za ktoré by sa nakúpili. Neprinášalo sa neustále niečo nové ako dnes, keď máte v softvéri milióny grafických prvkov a môžete s nimi variovať, ako vám vyhovuje,“ približuje Juraj Vontorčík dôvody toho, prečo sa vizuál novín za celé desaťročia výrazne nemenil.

Ako však poznamenáva, viacerým starým novinám z grafickej stránky nič nechýba. „Napríklad sadzba niektorých vydaní z roku 1962 je krajšia ako v tých z 80. rokov alebo po páde socializmu, keď sa už dali využívať nové možnosti. Vidno inú úpravu, ale tiež úpadok remesla.“

Nové možnosti priniesli negatívny vplyv

Po páde totality a s rozvojom moderných technológií sa otvorili nové možnosti aj v oblasti grafického spracovania. *Katolícke noviny* obnovili svoj dizajn v roku 1992. Prvá výrazná zmena od 40. rokov minulého storočia priniesla napríklad výraznejšie používanie farebných prvkov na titulnej strane a v titulkoč článkoch.

2a

3

2b

4

Podľa Juraja Vontorčíka sa vtedy každý snažil využiť všetky dostupné grafické a typografické možnosti softvéru, no výsledok bol v konečnej podobe negatívny. „Na starých novinách vidíte, že sa veľa neexperimentovalo. Čo bolo dobré, nebolo treba meniť. Zatiaľ čo v 90. rokoch sa to všetko rozbilo. Taký hurá systém, ktorého výrazným prejavom bolo napríklad veľké množstvo rôzne graficky upravených tituliek na jednej dvojstrane. Predtým sa toho nedopúšťali, pretože také možnosti buď nemali, alebo mali pre grafický prejav cit a fortieľ.“

Viaceré zmeny dizajnu

V nasledujúcich rokoch chýbala *Katolíckym novinám* grafická ucelenosť, keď sa vizuál od roku 1992 až do roku 2007 menil šesťkrát. Radikálnou zmenou bol v roku 1996 prechod z takzvaného svetového na menší kompaktný formát. „V snahe poslúžiť a povzbudiť k službe sme aj my v Spolku svätého Vojtecha prikrčili k zmene formy, štruktúry a čiastočne aj obsahu KN,“ vysvetlil zmenu vtedajší riaditeľ Spolku svätého Vojtecha Štefan Hanakovič v článku na titulke KN 1/1996.

Už o rok neskôr sa vizuál KN opäť menil. „Grafika sa prečistila, titulky boli používané oveľa rozumnejšie, vizuál sa zjednodušil,“ hodnotí Juraj Vontorčík. V tejto podobe vychádzali noviny do roku 2001, keď opäť dostali novú grafiku. Tá však vydržala iba tri roky a v roku 2004 KN prišli s novým vizuálom. Na titulke pribudli avíza na články vnútri čísla, ktoré neskôr doplnila veľká titulná fotografia. Aj táto grafika však vydržala iba tri roky.

V roku 2007 začali KN vychádzať v grafickej úprave štúdia Pergamen a v tejto podobe vychádzajú dodnes. Bola to najvýraznejšia zmena, ktorá ucelenosťou grafického konceptu posunula KN do profesionálneho štandardu slovenských periodík. Menší redizajn prebehol v roku 2017. „Naším cieľom bolo vylepšiť vizuál z roku 2007 tak, aby to čitateľ už nepocítil ako radikálnu zmenu. Malo to skôr zlepšiť jeho komfort v čítaní. Mierne sa upravili titulky, grafika sa prečistila, pridal sa nový font, pretože súčasný trend spočíva v zjednodušovaní dizajnu – to neznamená vyrábať prázdne strany, ale skôr nepresýtiť ich balastom,“ dodáva Juraj Vontorčík z grafického štúdia Pergamen. ■

Fotografie:

- 1) Premeny tituliek KN (2a, 2b) Od roku 1940 až do roku 1991 sa vizuál KN príliš nemenil. Jedinou väčšou zmenou bola úprava fondu a rozloženie nápisu *Katolícke noviny* v máji 1968, pribudla tiež väčšia titulná fotografia.
- 3) V roku 1996 sa prešlo z takzvaného svetového na menší kompaktný formát.
- 4) Súčasný vizuál KN sa začal používať v roku 2007.

Juraj Vontorčík (55)
grafik v grafickom štúdiu Pergamen
Snímka: Samuel Ryba

VO FARNOSTIACH JE NÁŠ TÝŽDENNÍK VÍTANÝ

V mnohých farnostiach na Slovensku roky platilo nepísané pravidlo, že *Katolícke noviny* boli vždy k dispozícii na zakúpenie i v čase totality, ktorá nebola veriacim priaznivo naklonená. A hoci sa dá diskutovať o koncepcii a zameraní, akým sa vtedy viedli noviny, vždy sa dal v nich nájsť duchovný odkaz, po ktorom veriaci túžili.

PRIPRAVIL: PETER SLOVÁK, SNÍMKY: ERIKA LITVÁKOVÁ, ARCHÍV RESPONDENTOV

JE EVIDENTNÉ, že v súčasnej informačno-komunikačnej dobe sme extrémne presýtení informáciami. Z tejto situácie pramení akýsi pocit erudovanosti viac a niekedy menej racionálne hodnotiť a odporúčať, ako by to či ono periodikum malo písať. Problém je, že samozvaní kritici ho často vnímajú bez kontextu zamerania a orientácie na cieľovú skupinu. Veľakrát si nedajú ani námahu, aby si hlbšie prešli viacero čísiel. Skôr im vyhovuje paušalizovanie a vytváranie neobjektívnych predsudkov, proti ktorým paradoxne často hlásia, že chcú bojovať. *Katolícke noviny* sú od čias komunistickej diktatúry diametrálne odlišné. Za svoje obdobie si prešli zásadnými zmenami a vyhranením sa v mediálnom prostredí. Vyprofilovali sa na noviny, ktoré autentickým spôsobom odovzdávajú kresťanské hodnoty a postoje do veriacej rodiny. Možno nie tak, ako si niektorí predstavujú, ale to nie je ani potrebné, pretože ľudské stanoviská sú v značnej miere ovplyvnené subjektívnym, individuálnym pohľadom na skutočnosť. Na druhej strane naše noviny majú veľkú skupinu čitateľov, ktorí nás spätou väzbou uistujú, že *Katolícke noviny* sú nielen tradičnou značkou, ale stále sú žiadané a prinášajú duchovnú oázu a upokojenie v predimenzovanej dobe afektov a túžby vyrábať senzácie. Prostredníctvom kňazov sme oslovili niektoré farnosti verné pozitívnemu duchovnému posolstvu našich novín. Spýtali sme sa ich, ako vnímajú odobranie *Katolíckych novín*, v čom je ich formačná sila, prípadne čo z obsahu radi odporúčajú ľuďom. Tiež sme zatiahli na hĺbnu dôvodov, prečo aj na konce druhej dekády 21. storočia by mali veriaci čítať toto duchovné periodikum, prípadne s akými reakciami farníkov sa stretávajú vo vzťahu k nemu. Nakoniec sme hľadali odpoveď na otázku, či môžu aj dnes pomôcť duchovnej rozhladenosti veria-

ceho človeka. Na tomto mieste ponúkame ich autentické výpovede.

Vzťah k novinám sa vypestuje v rodine

PETER ČORBA (57)

22 rokov je kňazom;
8 rokov je farárom farnosti
Všetkých svätých
vo Valalíkochoch

Naša farnosť už v minulosti odoberala značné množstvo tohto periodika. Moji predchodcovia podporovali a rozširovali odber *Katolíckych novín*. Aj ja pokračujem v úsilí exponovať noviny do rodín, tak ako to bolo kedysi v duchu slov: „Dedičstvo otcov zachovaj nám, Pane.“ Každý deň otvárame masmédiá a túžime spoznať, čo je nové vo svete. Tieto informácie nás formujú, ale môžu aj deformovať. O to viac má kresťan katolík siahnuť po periodiku, akým sú naše *Katolícke noviny*. Odporúčam prečítať si každú stranu novín. Každý, kto ich číta a berie ich za svoje, tam nájde veľa zaujímavého. Noviny sú zámerne ladené pre každú vekovú skupinu. Je potrebné, aby bol vzťah k nim ponúknutý v každej kresťanskej rodine. Rád si prečítam aktuálny zo života Cirkvi doma aj vo svete, zaujímavé sú rozhovory s veriacimi osobnosťami. Pripomínam farníkom, akú značnú časť financií minieme na rôzne časopisy, ktoré nás deformujú, zavádzajú, možno aj odvádzajú od pravých hodnôt. Viac uveríme svetským bulvárnym plátkom, ktoré majú za úlohu odviešť človeka od priamej cesty. Naše *Katolícke noviny* nás informujú o dianí v Cirkvi a vo svete okolo nás zdravým spôsobom. Pre nás skôr narodených bolo priro-

dzené, že sme *Katolícke noviny* vždy s radosťou prijímali do našich rodín. Vždy sme sa tešili na nové číslo. Sám ako malý chlapec som ich roznášal po mojej rodnej dedine. Zažil som počas roznášania aj humornú situáciu, keď som si vypočul, že ich niektorí budú odoberať vtedy, ak na zadnej strane budú športové správy. Mám radosť, keď v mladých rodinách nájdem výtláčok novín. Často pripomínam, aby sme podporovali cirkevné ustanovizne a k tomu patrí aj podpora našich *Katolíckych novín* a ich vydavateľa – Spolku sv. Vojtecha. Samozrejme, že periodikum pomáha v duchovnej rozhladenosti veriaceho človeka, podobne ako keď chceme nabrať vedomosti a siahame po obľúbenej knihe, časopise či odbornej alebo náboženskej literatúre. Želám si i všetkým čitateľom, aby sa *Katolícke noviny* stali súčasťou našich rodín, dobrou rodinnou tradíciou. Veľmi by som si priaľ, aby žiadna kresťanská rodina neodmietala, čo sa jej prostredníctvom tohto periodika ponúka.

Vnímajú ich pozitívne aj za hranicami

ŠTEFAN HERÉNYI (71)

47 rokov je kňazom;
12 rokov je farárom
farnosti Narodenia Panny
Márie, Bratislava-Dlhé diely

Zavádzať odobranie novín nebolo potrebné, keďže pokračujem v tradícii farnosti aj v nastavenom množstve výtláčkov. Na minulých pôsobiskách aj za minulého režimu som sa i ako kaplán snažil odber navýšiť. Kresťanských periodík je viac, takže niekedy mám dojem, že trh slova je až presýtený. Na otázku formácie týmto katolíckym periodikom sa

KATOLÍCKE NOVINY SÚ NIELEN TRADIČNOU ZNAČKOU, ALE SÚ STÁLE ŽIADANÉ.

mi ťažko odpovedá. Neviem presne vyhodnotiť vplyv, ale veriaci sa niekedy práve odvolávajú na nové poznanie sprostredkované cez *Katolícke noviny*. Dnes je toľko informačných kanálov, že je to vždy mozaika viacerých zdrojov. Rád si pozerám záverečnú stranu novín venovanú *Misiám*, ale tiež *Duchovnú obnovu*, *Kultúru*, prípadne *Tému týždňa*. Je to rozličné. Stane sa, že ku kompletnému preštudovaniu sa ani nedostanem, hoci musím priznať, že niekedy som ich prečítal od prvého nadpisu do poslednej litery. Je to predsa len trochu iné ako pred 40 rokmi. Myslím si však, že veriaci by mali čítať *Katolícke noviny*, keďže informujú o tom, čo by mal súčasný praktizujúci veriaci katolík vedieť. Samozrejme, že nemôže vedieť všetko, ale aj to niečo je viac ako pár preosiatych správ, ktoré podávajú sekulárne médiá. Nenaháňam klebetníkov ani neoblubujem rozhovory, kde sa stále kritizuje, ale občas sa predsa niekto zmieni aj kriticky na adresu novín. Ja osobne sa nepokladám za kompetentného, aby som mohol kritizovať koncepciu novín, ale treba si uvedomiť, že ani kazateľ nevyhovie všetkým poslucháčom. Závisí to asi od toho, čo konkrétny človek práve potrebuje. Mám živé kontakty s veriacimi z Česka a je zaujímavé, že práve oni naše *Katolícke noviny* hodnotia veľmi pozitívne. Práve v tom je problém, že v čom chce byť čitateľ rozhladený, to si prečíta. Ak ho témy veľmi nezaujímajú, tak ich odignoruje. Mne osobne chýbajú autori, ktorí by odvážne odkrývali pravdu o našej

národnej histórii, lebo v tejto oblasti sa mi zdá, že stále žijeme v dobe temna.

Dá sa v nich nájsť niečo pre každú vekovú skupinu

DUŠAN PECKO (37)

10 rokov je kňazom;
viac ako rok je správcom
farnosti *Dobrého pastiera*,
Žilina-Solínky

Po zvážení som sa rozhodol, že po mojom predchodcovi budem pokračovať v odoberaní *Katolíckych novín* pre farnosť, lebo som v tom videl veľký duchovný prínos. Páči sa mi, že v novinách je rôznorodosť rubriek, pre rozmanité typy ľudí. Sú tam články zamerané na duchovný rozvoj pre starších i mladších a to robí *Katolícke noviny* výnimočnými. Veľmi sa mi páči, že príspevky sa snažia v tomto uponáhlanom svete prinášať pozitívne správy. A práve tento aspekt formuje čitateľa. Tiež sú veľmi zaujímavé rozpracované témy alebo aj správy zo sveta. Čo by som odporúčal čitateľovi, je zložitejšia otázka. Určite pre deti detskú rubriku, pre dospelých je možnosť vybrať si v spektre tém od životných príbehov až po duchovné zamyslenie. Každý si môže vybrať podľa svojej chuti. Na trhu máme veľmi veľa časopisov a novín, ale málo je práve tých, ktoré sa zaoberajú duchovným rozmerom. Práve toto miesto primerane

dopĺňajú *Katolícke noviny*. V nich sa človek môže povzbudiť, vzdelávať, ale aj dozvedieť sa zaujímavosti z kresťanského sveta. Ľudia ich radi čítajú, sú vyhľadávané na stolíku v kostole. Prinášame ich aj do tunajšieho zariadenia pre seniorov, kde už starší a nevládni ľudia s radosťou na ne čakajú. Určite napomáhajú aj duchovnej rozhladenosti, keďže v periodiku sa nachádza skutočne bohatý výber príspevkov. Je možné si vybrať, čo človeka povzbudí, ale aj posúva dopredu.

MICHAL POKOPEC (71)

48 rokov je kňazom;
12 rokov je farárom
farnosti sv. Anny
v Šenkviaciach

V odoberaní novín pre našu farnosť pokračujem po svojom predchodcovi. Myslím, že *Katolícke noviny* pozitívne formujú mne zverených veriacich info správami zo života Cirkvi, tiež príbehmi, svedectvami, širokospektrálnymi príspevkami rôznych autorov. Odvtedy, ako sa ich obsah rozšíril najmä na oblasti duchovno-morálneho charakteru, myslím, že mnohí si ich prečítajú „komplet“. Ja vždy okrem iného asi najviac sledujem rubriku *Duchovná obnova*, ale aj živé svedectvá a životné príbehy. To rád odporúčam aj svojim veriacim. Domnievam sa, že veriaci by ich mali čítať aj z dôvodu pestrého obsahu informácií z celého katolíckeho sveta. Pomáhajú tak rozšíriť duchovnú rozhladenosť veriaceho človeka. ■

NAVŠTÍVILI SME KRAJINU SVÄTÉHO ŠARBELA

Libanon si mnohí veriaci spájajú so svätým Šarbelom Machlúfom. Na rodisko tohto maronitského svätca sme sa boli pozrieť s pútnikmi i my. Vďaka rozmanitosti krajiny cédrov sme si odniesli nielen pekný pútnický, ale tiež cestovateľský zážitok.

TEXT: JÁN LAUKO, SNÍMKY: IGOR HANKO, JÁN LAUKO

KEĎ SA POVIE Libanon, mnohým hneď napadne meno svätého Šarbela, na ktorého príhovor sa uzdravili tisíce ľudí po celom svete. S motiváciou poprosiť maronitského mnícha o orodovanie sa vydala i väčšina pútnikov, ktorí do Libanonu putovali spolu s *Katolíckymi novinami* pri príležitosti 170. výročia založenia najstaršieho katolíckeho týždenníka na Slovensku.

Boli s nami aj manželka z Piešťan, ktorí zájazd po stopách svätého Šarbela vyhrali v našej letnej čitateľskej súťaži *Leto so svätými – od Košíc po Libanon*. Pre manželov z Bardejova bola zasa púť prvou spoločnou zahraničnou cestou po dlhých rokoch. Veľkou inšpiráciou pre nás bola najstaršia účastníčka púte, ktorá svojou energiou motivovala i v momentoch, keď už nevládali oveľa mladší pútnici.

Maličku blízkovýchodnú krajinu, ktorej rozloha je takmer päťtinová oproti Slovensku, zo západnej strany obmýva Stredozemné more. Teplé počasie tak nie je prekvapujúce ani v októbri, keď sme do Libanonu zamierili my. No v čase nášho príchodu teploty ako nadpriemerne vysoké hodnotili aj miestni. Dôvodom boli horúce vetry z púšte, ktoré počas roka ovplyvňujú podnebie Blízkeho východu.

Kontrasty

Hlavné mesto Bejrút je podobne ako celý Libanon plný kontrastov. Má svoju prímorskú i horskú časť. Niektoré štvrte sú kresťanské, iné zasa moslimské, no obyvatelia sa vzájomne tolerujú. Preto možno vidieť mešitu a kostol hneď vedľa seba. Iným paradoxom sú moderné ulice s drahými obchodmi, ktoré sriedajú chudobné robotnícke štvrte.

Od pobrežia povrch krajiny stúpa prudko hore, a keď chcete opustiť hlavné mesto

Bejrút smerom na východ, musíte prekonať 1 500-metrový priesmyk. Pohorie Libanon je veľmi atraktívne, na jeho západnej strane nájdete voľne rásť národný symbol – cédre. V zime si popri nich môžete i zalyžovať, keďže snehová pokrývka pri výdatných zrážkach dosahuje v tejto oblasti aj tri metre. Nečudo, veď najvyšší vrch pohoria Kurnat as-Saudá (v preklade Čierne rohy) sa tiahne až do výšky 3 088 metrov nad morom.

Po stopách svätého Šarbela

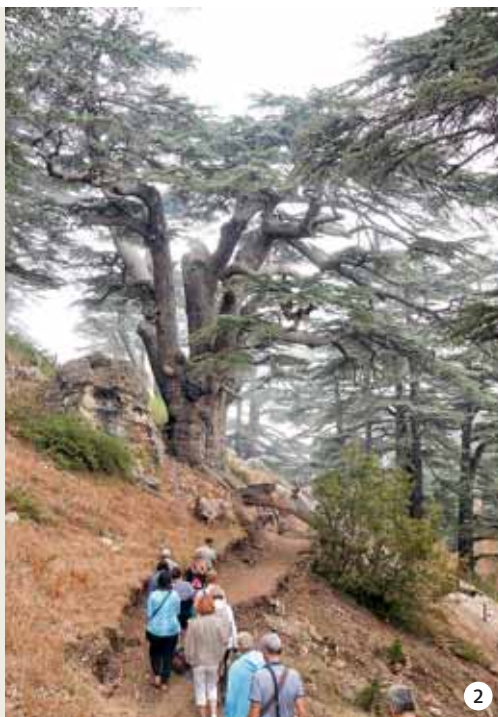
Práve do hôr sme sa museli vydať, keď sme putovali za svätým Šarbelom. Jeho hrob sa nachádza v horskom mestečku Anáji v útrobach miestneho kláštora. Maronitský mních bol pôvodne pochovaný na mieste,

kde je dnes vstup do kláštora. Po tom, ako sa zistilo, že z jeho truhly vyteká neznáma tekutina, bolo Šarbelovo telo exhumované. I keď v čase jeho smrti boli najlepšie podmienky na rozklad tela, mních aj niekoľko mesiacov po úmrtí vyzeral, akoby iba spal.

V súčasnosti sú pozostatky svätého Šarbela uložené v drevenej nepriehľadnej truhle. Napriek tomu, že pútnici jeho telo nevidia, atmosféra na tomto mieste je duchovne nabitá. Ľudia tam vo viere prosia o príhovor libanonského svätca, keďže mnohí z predošlých pútnikov zažili v Anáji uzdravenie. I preto sa toto pútnické miesto nazýva Lurdami Blízkeho východu. My sme naše prosby umocnili počas svätej omše v kaplnke iba pár metrov od hrobu svätého Šarbela.

Za maronitským mníchom putujú dnes tisíce pútnikov z celého sveta, no počas života sa o jeho povesti svätosti príliš nevedelo. Samotný Šarbel viedol rezervovaný život a bližšie ho poznali iba bratia, ktorí s ním žili v pustovni. Práve tam prežil posledných 23 rokov, keď skoro celý čas strávil v modlitbe pred oltárom. Mal iba jednoduché lôžko, na ktorom sa prikryval plstenou dekou. Aj keď toto miesto už na prvý dojem dýcha chudobou, po chvíli zistíte, že na vás pôsobí duchovné bohatstvo, ktoré svätý Šarbel nadobudol svojím odovzdaním sa Bohu v modlitbe, pokore a tichu.

Stopy dnes zrejme najznámejšieho libanonského svätca nás zaviedli i do najvyššie položenéj obce v krajine. Bekaa Kafra je rodiskom svätého Šarbela, ktorý sa tam narodil 8. mája 1828 ako posledné z piatich detí. Pokrstili ho ako Jozefa, svoje rehoľné meno si pri vstupe do kláštora vybral podľa ranokresťanského svätého mučeníka z Antiochie.

2

3

Údolie Kadíša

V Bekaa Kafra môžete okrem artefaktov zo života svätého Šarbela obdivovať aj nádherný výhľad do údolia Kadíša. Je to miesto, kde žijú iba kresťania, čo dokazuje prítomnosť kostolov v každej obci a množstvo mariánskych sôch. Na mnohých útesoch vidno tiež pustovne a kláštory, do ktorých sa často dá dostať iba pešo. Jedným z tých, ku ktorým vedie pozemná komunikácia, je Kláštor der Mar Antonios Kozahjá. Nachádza sa na odlahlom mieste, kde maronitskí mníši našli úkryt napríklad pred Osmanmi. Súčasťou komplexu je kostol čiastočne vytesaný do skaly a nádherná jaskyňa svätého Antona. V múzeu kláštora nájdete najstarší tlačiarenský lis na Blízkom východe.

Najlepšie zachovaný rímsky chrám

Kým údolie Kadíša je čisto kresťanskou oblasťou, v údolí Bekaa, ktoré sa rozprestiera vo vnútrozemí medzi pohoriami Libanon a Anti-Libanon, žijú popri kresťanoch šiiti i drúzi (moslimská sekta, ktorá prijala prvky hinduizmu). Jedným z najzaujímavejších katolíckych chrámov v údolí je Svätý

4

ŠARBEL TŮŽIL PO OSAMELOM ŽIVOTE, ABY MOHOL BYŤ SÁM S PÁNOM BOHOM. V PUSTOVNI STRÁVIL TAKMER CELÝ ČAS PRED OLTÁROM SLÁVENÍM SVÄTEJ OMŠE A PRÍPRAVOU NA VĎAKYVZDANIE.

ňa Panny Márie zo Zahlé a z Bekaa, v ktorej sme slávil svätú omšu. Nad kostolom sa týči 54-metrová veža, na ktorej vrchole je 9-metrová socha Panny Márie. Z veže je nádherný výhľad na tiahle údolie Bekaa, ktoré bolo dôležitým koridorom pre Babylončanov, Asýrčanov a odohrali sa v ňom aj niektoré kapitoly židovského exilu.

Je to veľmi úrodná oblasť, kde sa pestuje tabak, pšenica, zemiaky, bavlna či vinič. Libanonské vína patria medzi tie lepšie, o čom sme sa presvedčili pri degustácii v najväčšom vinárskom podniku v krajine Château Ksara.

Historický ráz údolia umocňujú aj rímske pamiatky v Baalbeku. Chránový komplex, ktorý patrí k najväčším na Blízkom východe, je zasvätený bohu Jupiterovi. Vstupovalo sa doň veľkými schodmi, ktoré boli často z jedného kusa kameňa. Na nádvorí sú pozostatky dvoch oltárov, za ktorými sa na vyvýšených základoch nachádzajú ruiny hlavného

chrámu. Vedľa neho stojí jeden z najlepšie zachovaných rímskych chrámov na svete, ktorý bol zrejme zasvätený Bakchovi.

Mariánske pútnické miesto

Pre kresťanov, ktorí tvoria 35 percent obyvateľov Libanonu, je dôležitým pútnickým miestom Harissa. Katedrálu zo skla a z betónu v tvare prevrátenej fenickej bárky nájdete na vrchu nad mestom Jounieh severne od Bejrútu. Veriaci si tam chodia uctievať Pannu Máriu Libanonskú, ktorej sochu priniesli z Francúzska v prvej polovici 20. storočia. Jej autorom je architekt, ktorý projektoval Sochu slobody v New Yorku.

Pod Libanonskou Madonou je Kaplnka zmierenia, pretože libanonskí kresťania hľadajú zmierenie medzi sebou – kresťanské cirkvi na Blízkom východe sú veľmi rozdelené – i zahojenie rán, ktorými po ozbrojených konfliktoch trpí celá krajina. Napriek tomu, že sme tam prišli cez obed uprostred týždňa, v kaplnke sa modlilo viacero pútnikov. Tak sme sa pridali k nim a spoločne prosili o zmierenie nielen pre Libanon, ale i pre naše rodiny. ■

Fotografie:

- 1) Kresťania putujú do Harissy za Pannou Máriou Libanonskou. Pútnické miesto v roku 1997 navštívil aj pápež Ján Pavol II.
- 2) Vek viacerých stromov cédrového lesa v údolí Kadíša sa odhaduje od 1500 do 2000 rokov, niektoré sú vraj i staršie.
- 3) Pri pôvodnom hrobe svätého Šarbela
- 4) Pustovňa, v ktorej svätý Šarbel prežil posledných 23 rokov.

VIAC FOTOGRAFÍI NÁJDETE NA WWW.KATOLICKENOVINY.SK.

VIEDLI NÁS POSLEDNÉ TRI DESAŤROČIA

Krátko po nežnej revolúcii v novembri 1989 sa aj pre *Katolícke noviny* skončilo obdobie 40-ročnej kontroly a cenzúry štátnej moci vedenej komunistickou ideológiou. Prvý článok, ktorý hovorí o novembrovej situácii v našej krajine, vyšiel v *KN* s dátumom 10. decembra 1989. Nájdeme ho na prvej strane s neprehliadnuteľným titulkom: *Revolúcia?... Áno!*

PRIPRAVIL: IGOR HANKO, SNÍMKY: MICHAL STRÍŽENEC, ERIKA LITVÁKOVÁ, TIMO POZDECH, ARCHÍV RESPONDENTOV

ŽIVOT REDAKCIE postupne naberal nový dych. Nová redakčná rada z poverenia arcibiskupa Jána Sokola začala pracovať od 13. decembra 1989. Vo vianočnom dvojčísle, ktoré už pripravila, nájdeme oznam o prvej polnočnej svätej omši, ktorú bude vysielaf Československá televízia a Československý rozhlas z Katedrály svätého Jána Krstiteľa v Trnave. Čitateľov určite oslovilo zamyslenie o slávení Vianoc, ktoré budú skutočne slobodné: „Konečne slobodné Vianoce. Zaplatené horou utrpenia, hlavne veriacich ľudí. Vybojované mladou generáciou...“ Zistíme tiež, že združenie katolíckeho duchovenstva *Pacem in terris*, ktoré „zostane natrvalo temnou škvrnou novodobých cirkevných dejín Slovenska“, ukončilo svoju činnosť. Nechýba ani výzva na pokánie, ktorú prináša v svojom zamyslení Paľo Smolík, člen koordináčného výboru vysokoškolákov VŠMU. Akým smerom sa následne vybrali *Katolícke noviny*? Aké boli ich úlohy a ciele? Spýtali sme sa v ankete niektorých zo šéfredaktorov posledných troch desaťročí.

1. Ako sa vám osobne prijímala úloha vedenia redakcie *KN*?

2. Čo ste považovali za najdôležitejšie v čase, keď ste prevzali vedenie *Katolíckych novín*?

3. Ktoré ciele sa vám podarilo zrealizovať?

4. Čo by ste zaželeli *KN* k 170. narodeninám?

Jozef Daško (69)

1. Úlohou viesť redakciu ma poveril pán arcibiskup Ján Sokol. Chcel, aby som zostavil nový tím ľudí. Bolo potrebné upokojiť situáciu v redakcii počas prepúšťania bývalých zamestnancov. Všetko sa však podarilo vyriešiť v pokoji.

2. Aby mali *Katolícke noviny* čistého ducha viery a kresťanstva. Chrániť ich pred politickým smerovaním, ako to bolo v predchádzajúcich rokoch.

3. Vytvoril sa dobrý kolektív redaktorov, ktorí pracovali s chuťou a po stránke viery verne a poctivo.

4. *Katolíckym novinám* želim, aby sa im dарило ľudí povzbudzovať a viesť k viere. Najmä v súčasnosti, keď je možné pozorovať, v akom zatemnení dnešný svet žije. Prajem im, aby čitateľom ukazovali pravú cestu a tou je cesta evanjelia. Pán nech požehnáva vašu prácu a aktivity, ktoré robíte pre dobro Cirkvi.

Jozef Zavarský (79)

1. Vstupoval som do funkcie po krátkom pôsobení v redakcii obnovovanej po páde komunistického režimu v našej vlasti. Vy-

bral si ma na tú úlohu vtedajší šéfredaktor Jozef Daško, určený arcibiskupom Jánom Sokolom, ktorý zároveň pôsobil v pastoračii, a za šéfredaktora ma vymenoval biskup Dominik Hrušovský. Prijal som to poslanie vďačne, veď mi bolo dožičené nadviazať na rodinnú tradíciu – môj otec bol svojho času od roku 1940, od času, keď som sa narodil,

prvým šéfredaktorom *Katolíckych novín* obnovených po dvadsaťročí ich nevyhľadania, a ja sám som bol svojím spôsobom takto ako pupočnou šnúrou životne previazaný s týmto týždenníkom.

2. So svojimi spolupracovníkmi a kolegami som sa s vervou pustil do spirituálneho obnovenia *Katolíckych novín* v duchu Druhého vatikánskeho koncilu, o nové stavenie naozaj na večných, evanjeliových základoch.

3. Predovšetkým sme vyslobodili *Katolícke noviny* (aj SSV) z pazúrov niekdajšej politickej moci, prítiahli sme do spolupráce mnohých, ktorí mali čo povedať, aj z vtedajšieho ešte exilu, dali sme novú tvár novinám, computerizovali sme prácu v redakcii (v čase, keď sa ešte tlačilo z rukopisov v tlačiarňach) a rozvinuli sme plodnú spoluprácu so zahraničnými katolíckymi médiami a aktivistami.

4. Nech Pán Boh milostivo požehnáva pôsobenie *Katolíckych novín*! Pre mňa pôsobenie v ich redakcii, hoci časovo krátke, bolo najvzácnejším a najušľachtilejším obdobím môjho novinárskeho, ale aj osobného života.

Marián Gavenda (56)

1. V *Katolíckych novinách* som pred nástupom na post šéfredaktora robil päť rokov teologického poradcu, dobre som poznal prostredie s plusmi i mínusmi a najmä tvorbu obsahovej stránky novín. Všetky príspevky som musel pred zaradením do tlače „ošifrovať“. To ma čakalo aj na poste šéfredaktora, akurát s oveľa väčšou zodpovednosťou. Keď prebiehalo výberové konanie, podporila ma väčšina biskupov. Aj viacerí vtedajší redaktori ma nabádali, aby som kandidoval. Pravdupovediac, myslel som si, že to nebude

až také ťažké. Vnútorne som to bral ako veľkú výzvu, k SSV a KN som mal od detstva živý vzťah a veľkú úctu k ich tradícii. Čoskoro sa ukázalo, že pracovať na textoch a pracovať s ľuďmi sú dve veci a v tej druhej to nebolo pre mňa ľahké. Jednou z chýb bolo, že som sa až príliš usiloval o osobný prístup a riadil veci „hviezdicovo“, s každým to, čo sa ho týka. Bolo treba viac robiť s kolektívom. Vo výsledkoch auditu odznelo aj konštatovanie, že „šéfredaktor sa nemá usilovať byť milovaný, ale rešpektovaný“.

2. Tým, že noviny mali dlhšiu dobu dočasnú a provizórne vedenie, veľa vecí čakalo na rozhodnutie, len čo som nastúpil. Bolo treba skočiť do rieky a plávať, „noviny musia vyjsť, aj keď slnko nevyjde“. Nemal som víziu nejakej komplexnej reformy, snažil som sa reagovať podľa vývoja situácie. Niet tretieho kroku bez prvých dvoch.

3. Za osem rokov sa toho napokon napriek všetkým mojím limitom i objektívnym ťažkostiam podarilo dosť veľa. Takmer všetko bolo výsledkom spoločnej práce. Zmenili sme celkovú vizáž novín. Rozšírili sme ich pri tej istej cene o 8 strán, čím pribudli nové rubriky a na publicistiku sa vytvoril dvojstranový priestor. Vydávali sme celoročné kalendáre na kvalitnom papieri, začali vznikať tematické prílohy. Snažil som sa, aby „aj za cenu určitej sterilnosti nenabrali politickú nálepku“, viaceré politické prúdy chceli mať z nás svojho tribúna. Keď som po desiatich rokoch listoval úvodníky, v mnohom sme značne predbehali dobu a reagovali promptne a jasne. Veľa sme pracovali na udržaní nákladu. Zaviedli sme vkladanie *Katolíckych novín* do vlakov, na letiská, do prímorských stredísk v čase dovolení. Vznikli veľké prázdninové súťaže pre deti, čitateľské súťaže, darovanie predplatného *Katolíckych novín* novomanželom a podobne, presťahovala a zreformovala sa distribúcia. V oficiálnom monitoringu printových médií sme mali celkom dobré postavenie. Čo sa mňa osobne týka, snažil som sa najmä rozvíjať vzťahy a byť medzi čitateľmi. Zhruba dvadsať víkendov ročne som bol v niektorej farnosti, UPC, ako kazateľ na púti či farských hodoch. Tam sa vždy stretlo aj veľa kňazov, od ktorých som mal spätnú väzbu.

4. Čo do obsahu, politické hry o hlasy veriacich, žonglovanie s náboženskými témami a roztrieštenosť, ktorú politika zo svojej podstaty prináša, sú pre *Katolícke noviny* novou a dôležitou výzvou stať sa, v spolupráci s ostatnými kresťanskými médiami, čisto náboženskou platformou roztrieštených a dezorientovaných veriacich. Potrebujú počuť jasné argumenty a postoje. Jednoducho povedané, prajem ich terajšiemu vedeniu a tvorcom, aby zachytávali znamenia čias a vanutie Ducha a nastavili mu veľké plachty.

Ivan Šulík (49)

1. Rozhodnutie, že sa mám stať šéfredaktorom *Katolíckych novín*, ma zaskočilo, s takouto úlohou som absolútne nepočítal

a nikdy mi ani vo sne nenapadlo, žeby som niekedy robil šéfredaktora v *Katolíckych novínach*. Nedalo sa však nič robiť, zverené poslanie som musel prijať.

2. Mojm cieľom bolo vytvoriť tím, ktorý dokáže pripraviť, ale aj predať kvalitné katolícke periodikum. Chcel som, aby *Katolícke noviny* neboli odtrhnuté od bežného života, aby prinášali témy, ktoré sa ľuďmi bytostne dotýkajú a aby odpovedali na ich otázky. Aj preto sme do jednotlivých vydaní zaradili reportáže a rozhovory napríklad z oblasti športu, kultúry alebo literatúry.

3. Som rád, že sa podarilo zmierniť pokles nákladu, ktorý v posledných rokoch trápí všetkých vydavateľov tlačných periodík. No mimoriadne ma vždy potešilo to, keď po *Katolíckych novínach* siahli aj ľudia, ktorí ich bežne nečítali, boli z civilného prostredia alebo dokonca neveriaci, ale zaujali a obohatili ich témy, ktoré sme priniesli.

4. *Katolíckym novinám* želim zanietných tvorcov a verných čitateľov, bez ktorých by ich vydávanie nemalo zmysel. A aby boli verné programu, ktorý majú uvedený aj v podtitule: tradičné noviny súčasného kresťana. Teda aby tradičné kresťanské hodnoty dokázali sprostredkovať dnešným ľuďom spôsobom a rečou, ktoré budú zrozumiteľné človeku dvadsiateho prvého storočia.

Vendelín Pleva (52)

1. Myslím, že na rozdiel od iných šéfredaktorov som mal výhodu, že som poznal štruktúru novín, personál v redakcii a aj

spätnú väzbu od čitateľov, keďže som bol predtým už riaditeľom SSV, ktorý vydáva *Katolícke noviny*. Prevládala vo mne zodpovednosť voči čitateľom, aby pod mojm vedením plnili svoje poslanie.

2. V čase môjho nástupu do redakcie som mal šťastie, že nebolo treba robiť žiadne radikálne zmeny, pretože moji predchodcovia viedli noviny zodpovedne. Usiloval som sa, aby čitatelia cez toto periodikum dostávali hlavne jasnú náuku Katolíckej cirkvi. Jedinečnosť *Katolíckych novín* je v tom, že sú viacgeneračné, čo je veľmi zaujímavá a pestrá práca.

3. Redakciu *Katolíckych novín* som viedol iba

pár mesiacov, a tak som nemohol zanechať výraznú stopu v charaktere novín. Môžem iba skonštatovať, že pre mňa bolo cťou aspoň chvíľu viesť toto významné periodikum.

4. Keďže noviny sú katolícke, tak im prajem, aby si svoju katolicitu zachovali. Redakcii prajem, aby v dnešnej dobe mali odvahu šíriť čistú náuku, aj keby zostali v dnešnom mediálnom svete osamotené. A na záver čitateľom prajem, aby mali dostatok pokory prijať to, čo budú čítať, a sebavedomie odovzdať iným to, čím ich *Katolícke noviny* obohatia.

Marian Šuráb (61)

1. S pocitom zodpovednosti pri uvažovaní nad históriou a poslaním *Katolíckych novín*.

2. Zachovať kontinuitu

a aktuálnosť.

3. To nech posúdia čitatelia.

4. Nadhľad a odvahu.

Vo vedení redakcie sa od roku 1990 vystriedali

JOZEF DAŠKO, šéfredaktor od januára 1990 do augusta 1990.

JOZEF ZAVARSKÝ, vedením poverený od augusta 1990 do novembra 1990 a šéfredaktor od decembra 1990 do apríla 1993.

DANIEL DIAN, vedením poverený od apríla 1993 do mája 1993.

JURAJ CHOVAN, šéfredaktor od mája 1993 do decembra 1995.

JOZEF HILBRYCHT, šéfredaktor, január 1996.

TEODOR HLAVÁČ, poverený vedením od januára 1996 do augusta 1996 a šéfredaktor od septembra do decembra 1996.

MÁRIA ZAJICOVÁ-KOTESOVÁ, šéfredaktorka od januára 1997 do septembra 1999.

MARIAN VESELÝ, poverený vedením od septembra 1999 do marca 2000.

MARIÁN GAVENDA, šéfredaktor od marca 2000 do augusta 2008.

VENDELÍN PLEVA redakciu viedol od augusta 2008 do marca 2009; šéfredaktor od januára do mája 2014.

IVAN ŠULÍK, šéfredaktor od marca 2009 do decembra 2013 a poverený vedením od mája do októbra 2016.

MARIAN ŠURÁB, šéfredaktor od mája 2014 do mája 2016.

IGOR HANKO, šéfredaktor od októbra 2016.

S DEŤMI SA STRETÁVAME NA DOBRODRUŽNÝCH AKCIÁCH UŽ 14 ROKOV

Keď sa v roku 2006 konala prvá „detská akcia“ *Katolíckych novín*, nikto netušil, či pôjde o jednorazové podujatie alebo vznikne veľmi pekná tradícia. Druhá časť vety je správnou odpoveďou. Neformálne stretnutie pracovníkov *Katolíckych novín* s našimi najmladšími čitateľmi – výhercami letnej prázdninovej súťaže – a ich rodinami sa teší mimoriadnej obľúbenosti. Rubriku určenú deťom tvorí zohratý tandem – redaktorka Martina Jokelová-Ťuchová a ilustrátorka Ľuba Suchalová. A ďalšia dvojica, tentoraz ilustrovaných postavičiek a hlavných sprievodcov rubrikou *Deťom* – Dobromilka a Svetlúšik – je už pomaly kultová záležitosť.

PRIPRAVILA: ZUZANA ARTIMOVÁ, SNÍMKY: ARCHÍV KATOLÍCKYCH NOVÍN, ILUSTRÁCIA: ĽUBA SUCHALOVÁ

Letíme v prázdninovom balóne – rok 2006

Nebolo to *Päť týždňov v balóne* podľa svetoznámeho románu, ktorý napísal Jules Verne, ale prvá veľká „detská akcia“ *Katolíckych novín* v roku 2006, ktorá dopadla nadmieru úspešne. Dvadsaťpäť výhercov prázdninovej detskej súťaže letelo 23. septembra 2006 ponad saleziánske stredisko na Mamateyovej ulici v Bratislave-Petržalke. Pre tých, ktorí zostali na zemi, boli pripravené nápadité hry i skvelé občerstvenie.

Na prázdninovej lodi – rok 2007

Piráti z Karibiku by zbledli závišťou, keby videli, ako dobre sa mali „naše“ deti na plavbe po Dunaji. V kalendári bola nedela s dátumom 23. september 2007, keď sa malí výhercovia letnej súťaže spolu s rodičmi a so súrodencami plavili loďou ako praví moreplavci až do Devína. A tam to bolo rovnako zaujímavé, veselé a hravé. Deti vyrábali papierové lodičky a kreslili i morské príšery.

Dobýjanie tajupnej pevnosti – rok 2008

Nielen hollywoodske filmové štáby (točila sa tu napríklad dobrodružná fantasy *Dračie srdce*) milujú tento klenot medzi hradmi strednej Európy. Aj redakcia *Katolíckych novín* si vybrala za miesto ďalšieho stretnutia s vyžrebovanými výhercami letnej súťaže Spišský hrad. Dôvod? Prázdninová hra mala názov *Dobýjanie tajupnej pevnosti*. Okrem skvelých hier vyčarovali 20. septembra 2008 úsmev na detských tvárach sokoliari z Banskej Štiavnice.

Veľký vesmírny výlet – rok 2009

Devätnásteho septembra 2009 nás Tatry privítali krásnym počasím a s otvorenou náručou. Naše kroky spolu s detskými výhercami a ich príbuznými tentoraz viedli do observatória na Skalnatom Plese a do Tatranskej Lomnice. Deti boli nadšené pohľadom na obrovský „ďalekohľad“, ktorý by sme mohli nazvať oknom do vesmíru. Aj hry v Tatrách mali adekvátne názvy –

na planéte Fantázia si deti mohli vyrobiť mimozemšťana; alebo si vyskúšali slalom vo vreci pomedzi hviezd.

Prázdniny v Dúhovom vlaku – rok 2010

Konečná stanica: Vychylovka. Dátum pricestovania: 18. septembra 2010. Päťdesiat výhercov veľkej letnej detskej súťaže sme s ich rodinami privítali v Múzeu kysuckej dediny, čo malo neopakovateľné čaro – akoby sme sa preniesli do čias, keď sa bežne žilo v dreveniciach, ktoré neboli vybavené supermodernou elektronikou, ale dýchali útulnosťou a rodinnou spriaznenosťou. Hlavnou výhrou pre všetky deti bola jazda na úvražovej železnici, ktorá patrí k európskym unikátom. Bol to úžasný zážitok rovnako ako všetky vláčikové hry vrátane cesty tunelom, expresného balenia kufra či lapania bublinkovej pary.

Leto s Cypriánom – rok 2011

Legendami opradený Červený Kláštor sme navštívili 24. septembra 2011. Začalo sa

– ako inak – svätou omšou v Kostole sv. Antona, pustovníka. V pôvodne kartuziánskom kláštore žili v 18. storočí prísni bratia kamalduli. Mních Romuald Hadbavný preložil ako prvý Sväté písmo do slovenčiny a „lietajúci“ Cyprián zostavil skvelý herbár. Naši malí pustovníci si tieto zaujímavosti pripomenuli i v hrách, ale azda najviac sa všetci tešili z neopakovateľnej plavby na pltiach po Dunajci. Ani ďalšie súťaže na súši nemali chybu. Ozaj, viete, ako sa premiestňujú lienkové bodky z lentiliek?

Leto so sv. Gorazdom – rok 2012

Na hrad! To nebol bojový pokrik, ale „cieľová destinácia“, kde sme sa s deťmi – výhercami letnej súťaže stretli 22. septembra 2012. Išlo totiž o parádne a históriou dýchajúce nádvorie Nitrianskeho hradu. V nádhernej Bazilike sv. Emeráma slávil Eucharistiu nitriansky biskup Viliam Judák, ktorý od našich detí prijal obetné dary v podobe knihy *Gorazd*, prázdninových denníčkov – šifrovníčkov, písmen a sviece. V rámci skvelého programu si výhercovia s rodičmi prezreli katedrálu i múzeum, kde mohli nájsť truhlicu s pokladom. Aplauzom sme odmenili divadelné predstavenie o svätom Gorazdovi. Deti vyrábali ovečky pre nebeské stádo a písali hlaholské písmená brkom na zvitok.

Cesta do hlbín – rok 2013

Útroby jaskyne Domica, ktorá oplýva skutočne nezvyčajnou krásou, sme skúmali 28. septembra 2013. V najväčšej jaskyni

Slovenského krasu sme sa previezli aj na člnoch po podzemnej rieke Styx. „Základný tábor“ sme však mali v parku v Dlhej Vsi, kde nás mimoriadne srdečne privítali. Naši malí jaskyniari tam chytali netopiere, stavali stalagmity a hľadali diamanty.

Leto na gazdovstve – rok 2014

Päťdesiat vyžrebovaných výhercov letnej detskej súťaže ani netušilo, koľko radosti a smiechu zažijú 20. septembra 2014 na Ranči u Edyho v Námestove. Aby sme nezabudli, gazdovská prázdninová súťaž patrila medzi tie, ktoré sa stretli s najväčším čitateľským úspechom. Malí gazdovia sa pozvoľna na koňoch i na furmanskom voze; vyskúšali si lukostreľbu pod dohľadom lukostrelkyne Zuzany Lučaničovej a zahrali si i futbal. Za splnenie všetkých súťažných disciplín dostali deti – ako vždy – milú odmenu.

Letná duchovná olympiáda – rok 2015

Bohoslovci z kňazského seminára v Badíne s prefektom eRkárom Jozefom Repkom nás vrelo privítali 26. septembra 2015. Športovému zápoleniu v disciplínach od výmyslu sveta (teda vymýšľala ich najmä naša kolegyňa Martina Jokelová-Ťuchová) nebolo konca-kraja. Deti si precvičili ruky, nohy i sivé mozgové bunky. Čerešničkou na torte bolo vystúpenie Sokoliarov kráľa Svätopluka – deti sa nebáli dravce pohladkať, ba ani nakrífť.

Hurá, do výšin – rok 2016

V sobotu 24. septembra 2016 sme si dali rande s našimi výhercami na Ostrej skale a v lanovom parku Tarzania v Slovenskom raji. Riaditeľ Spolku svätého Vojtecha Ivan Šulík v homlíi počas svätej omše zdôraznil, že na našej ceste do výšin treba mať na zreteli tri najdôležitejšie body: poznať cestu, mať pevné lano s karabínami a dobrý tím spolulezcov. Naši vyžrebovaní horolezci sa o tom presvedčili na vlastnej koži, keď

sa zmenili v korunách stromov na malých tarzanov. Čo sa týka našich obľúbených súťaží, staval sa napríklad stan či latrina.

Štedré leto so sv. Martinom – rok 2017

Skanzen Múzea slovenskej dediny v Martine sme spolu s deťmi navštívili 30. septembra 2017. Spoznali sme zblízka prácu tkáčky i košíkára; a tiež sme si vyskúšali zatĺkanie klincov, zapletanie vrkočov a chodenie na chodúľoch. Detský folklórny súbor Malý Lysec z Belej-Dulíc predviedol tradičné hry na čížika i na vojakov. A hlavne – prišli klauni z OZ Červený nos, ktorí si odniesli z Martina od našich najmladších čitateľov darčeky pre choré deti v nemocnici.

Po indiánskych stopách – rok 2018

Ranč na Striebornom jazere v Galante sa 22. septembra 2018 zmenil na jedno veľké táborisko *Katolíckych novín*. Napriek tomu, že predpoveď počasia nebola priaznivá, našich výhercov to od pricestovania na Strieborné jazero neodradilo. Po svätej omši sa rozprúdila niekoľkohodinová rodinná zábava v indiánskom štýle. Deti s rodičmi stavali típ; zdolávali bludisko; lovili rybičky; ryžovali zlato; strieľali z luku; zajazdili si na koníkoch aj sa previezli v koči; a, pravdaže, pri tom všetkom si stihli vyrobiť indiánske čelenky a dali si pomalovať tvár.

Leto s Andrejom – rok 2019

Katolícke noviny tento rok oslavujú 170 rokov od svojho vzniku a to bol dôvod, prečo sme sa rozhodli privítať výhercov letnej súťaže spolu s ich rodinami priamo v našej redakcii na Kapitulskej 5 v Bratislave. Samozrejme, deti čakali oveľa väčšie atrakcie, ako sú naše kancelárie. Z vyhliadkovej veže UFO mali celé hlavné mesto ako na dlani. A jazda „vláčikom Prešporáčikom“ viedla cez najzaujímavejšie lokality Starého Mesta. Požehnaný deň sa zavŕšil milým divadelným predstavením, ktoré vyčarilo úsmev na tvárach detí i dospelých. ■

KATOLÍCKE NOVINY

PUTOVALI OKĽUKAMI Z PEŠTI PO BRATISLAVU

V priebehu 170 rokov menili najstaršie slovenské noviny pre katolíkov svoj tvar, zameranie, tlačiara, majiteľa i sídlo. Svoju púť začali v roku 1849 v Pešti, pokračovali v Budíne, Kútoch, Trnave, krátko aj v Nitre. Takmer 80 rokov sa tvoria v Bratislave.

TEXT: ANNA STANKAYOVÁ, SNÍMKY: FORTEPAN.HU, ERIKA LITVÁKOVÁ

KATOLÍCKE NOVINY s podtitulom „pre obecný ľud“ boli prvými slovenskými katolíckymi cirkevnými novinami. Ich prvým redaktorom bol rodák z Lakšárskej Novej Vsi Šimon Klempa, vtedajší kaplán vo farnosti sv. Jozefa v Pešti. Už na začiatku mali okolo 1 800 predplatiteľov. Tlačili sa v tlačiarni Adolfa Müllera a vydával ich peštiansky Spolok dobrých a lacných kníh, ktorý sa orientoval na maďarskú, nemeckú a slovenskú tlač. Noviny vychádzali každý týždeň a mali 8 strán. Keďže vznikli až začiatkom novembra, prvý rok vyšlo iba 8 čísiel.

Z Jozefova do Terezína

Ján Palárik sa ako kaplán dostal v rokoch 1851 – 1862 na nemeckú faru sv. Terézie v Pešti. Hoci pôsobil na jazykovo náročnom mieste, zostal verný Slovákom.

V roku 1852 prebral redigovanie novín, takže z farnosti sv. Jozefa sa „redakcia“ presunula do vedľajšej farnosti sv. Terézie. Tlačili sa v Emich-Eisenseldowej tlačiarni a stále ich vydával a distribúciu zabezpečoval Spolok dobrých a lacných kníh, ktorý sa však v roku 1852 premenoval na Spolok sv. Štefana.

Jeho vedenie sa čoraz viac sústreďovalo na vydávanie publikácií v maďarčine. V roku 1855 Ján Palárik preto noviny opustil, hlavne pre ich promaďarskú orientáciu.

Z Pešti do Budína

V júli 1855 prevzal noviny Andrej Radlinský, ktorý pôsobil v budínskom Kostole sv. Kristíny. Okrem redaktorských prác sa staral aj o expedíciu časopisu, ktorú odberatelia najviac kritizovali. Rok 1853 noviny tlačila spoločnosť Ladislav Lukáč a Comp., v roku

1856 vychádzali v tlačiarni Martina Bagóa. Čoraz silnejší tlak Spolku sv. Štefana proti vydávaniu slovenských tlačí a nezáujem vydávať *Katolícke noviny* podnietil založenie slovenského cirkevného spolku. Radlinského redakcia *Katolíckych novín* sa po ich zlúčení s *Cyryllom a Methodom* napokon so Spolkom sv. Štefana rozišla.

Ján Palárik, Jozef Karol Viktorin a Andrej Radlinský sa venovali založeniu slovenského katolíckeho cirkevného spolku – Spolku sv. Vojtecha so sídlom v Pešti už v roku 1857. Prvý pokus bol však neúspešný, ostrihomský arcibiskup Ján Scitovský schválenie spolku nepotvrdil a odporúčal, aby sa Slováci aktívne zapájali do činnosti celouhorskeho katolíckeho Spolku sv. Štefana.

Rok 1859 priniesol novinám veľkú zmenu. Zmenilo sa totiž písmo novín. Kým dovtedy sa tlačili v ozdobnom lomenom písme švabach, ktoré bolo horšie čitateľné, po tomto roku sa písmo zmenilo do podoby, ktorú poznáme aj dnes.

Z Budína do Kútoch

Koncom septembra 1861 Andrej Radlinský v novinách napísal, že mu zverili duchovnú správu v Kútoch a že ho čaká náročná práca.

Stážoval sa, že farnosť má 3 000 katolíckych duší, poľné hospodárstvo a nemá kaplána, takže s vydávaním periodík na čas končí. „Nakoľko je tlačiareň v Skalici až na tri hodiny vzdialená, prestáva vychádzať *Cyryll s Priateľom* dotuď, pokiaľ všetko tieto obtíže neprevýšim opatrením si kaplána.“

Noviny plánoval vydávať po 6 týždňoch v Škarnyclovej tlačiarni v Skalici. Nakoniec sa mu to podarilo až takmer o rok neskôr – 5. septembra 1862. V novinách *Cyryll a Method – Katolícké Noviny pre Cirkev a Dom* pokračoval v dopĺňaní predošlého XII. ročníka, ktorý sa skončil číslom 39.

KOSTOL SV. JOZEFA V PEŠTI, KDE V ČASE VZNIKU KN PŮSOBIL ICH PRVÝ REDAKTOR ŠIMON KLEMPA.

SÚČASNÉ SÍDLO KN
SA NACHÁDZA
NA JEDNEJ
Z NAJSTARŠÍCH
BRATISLAVSKÝCH ULÍC
– KAPITULSKÉJ ULICI.

Spoluredaktorom bol okrem Františka Vítazoslava Sasinka aj Levoslav Boček.

Z Kútov do Trnavy a na chvíľu do Nitry

V roku 1870 bol druhý pokus o založenie spolku úspešný. Noviny tak v roku 1871 prevzal Spolok sv. Vojtecha a noviny vychádzali v Trnave.

Redigoval ich Pavel Blaho, Andrej Pulman, do novembra 1878 Juraj Slotta, od novembra 1878 do septembra 1879 František Richard Osvald, neskôr Martin Kollár.

Začiatkom januára 1881 ich prestal vydávať Spolok sv. Vojtecha a ich vydávanie prevzal suchovský kaplán Martin Kollár, ktorý bol na ich čele takmer 25 rokov.

Od decembra 1904 Martin Kollár odovzdal noviny mladej generácii – Františkovi Jehličkovi. Noviny sa však zmenili na politické, v roku 1906 sa dostali na listinu pre katolíkov zakázaných a v roku 1910 zanikli.

V rokoch 1919 – 1920 sa vydávanie *Katolíckych novín* na chvíľu obnovilo. Vychádzali v Nitre a redigoval ich Ludovít Okánik, Pavel Žiška a Ján Damborský.

Po 30 rokoch ticha v Bratislave

V priestoroch bratislavského kňazského seminára začala koncom 30. rokov 20. storočia pôsobiť pod vedením biskupa Michala Buzalku Katolícka akcia, organizácia, ktorá podporovala účasť laikov na apoštoláte Cirkvi.

**PROZRETELNOSŤ
BOŽSKÁ INDE ÚKOL
ČINNOSTI VYZNAČIŤ
RÁČILA, SVERIAC MOJEJ
DUCHOVNEJ SPRÁVE
STÁDO KRISTOVO FARY
KÚTSKEJ.**

Andrej Radlinský

Jej najvydarenejšou zložkou bola Katolícka tlačová kancelária, ktorá obnovila vydávanie týždenníka *Katolíckeho noviny*. Prvé obnovené číslo vyšlo 25. októbra 1940. Redakcia tvorila v Bratislave v sídle redakcie *Slovenskej pravdy* (dnes Jesenského ulica) a jej šéfredaktorom bol od roku 1942 prekladateľ, publicista, rímskokatolícky kňaz a pápežský prelát Anton Botek. *Katolíckeho noviny* pod jeho vedením zvýšili náklad z 18-tisíc na vyše 200-tisíc výtlačkov a stali sa veľmi obľúbenými.

Po skončení druhej svetovej vojny v roku 1945 sa redakcia prvýkrát presťahovala na Kapitúlskú ulicu – do priestorov dómskej fary v budove s číslom 10. Prelom nastal od roku 1948 – zmenil sa obsah i formát a redaktorov, ktorí sa nechceli podriaďiť režimu, prepustili z redakcie. Od roku 1951 až do roku 1989 vychádzali v cenzurovanej podobe v takzvanom Cirkevnom vydavateľstve v Bratislave a písali najmä o budovaní pokoja a mieru.

Z Kapitulskej na Matúšovú a späť

Posledné sťahovania redakcie sa konali už len v rámci Bratislavy. V marci 1982 sa za jedného z najdlhšie pôsobiacich šéfredaktorov cenzurovanej doby Ladislava Škodu (na čele novín bol v rokoch 1951 – 1968) *Katolíckeho noviny* premiestnili o pár budov ďalej, do priestorov ranobarokového niekdajšieho gymnázia s názvom Kolégium Emericanum – na Kapitúlskú číslo 20.

Od roku 1990 sa oficiálne obnovila činnosť Spolku sv. Vojtecha, ktorý znova prevzal vydávanie novín. Hoci sídlil v Trnave, noviny ďalej vychádzali v Bratislave.

Ďalšie sťahovanie prišlo v auguste 1998. Časť tvorivého tímu od redaktorov po grafiku sa presťahovala na Matúšovu ulicu; inzercia našla sídlo na Ulici 29. augusta, neskôr sa presťahovala k oddeleniu distribúcie na Tomášikovu ulicu; tá bola predtým na Žabom majeri.

Zatiaľ poslednú zmenenú adresu majú noviny od 15. apríla 2014. Celá redakcia až po inzertné oddelenie a distribúciu opäť našla svoje miesto na Kapitúlskej ulici. Tentoraz v budove číslo 5, ktorú kúpil a kompletne zrekonštruoval Spolok sv. Vojtecha. Posledné obdobie (od polovice roka 2016) noviny tlačí najstaršia pôvodná tlačiareň na Slovensku – Slovenská Grafia v Bratislave.

Najstaršie slovenské noviny pre katolíkov teda vznikajú na jednej z najstarších bratislavských ulíc a tlačia sa v jednej z najstarších slovenských tlačiarň. ■

ODPOVEDZTE SPRÁVNE A VYHRAJTE

SÚŤAŽNÝ KVÍZ K 170. VÝROČIU KN

K 170. výročiu založenia *Katolíckych novín* sme pre vás pripravili súťažný kvíz. Odpovede posielajte do 30. novembra 2019 poštou na adresu redakcie: *Katolícke noviny*, P. O. BOX 276, 810 00 Bratislava 1, alebo e-mailom na: tajnicka@katolickenoviny.sk. HESLO: VÝROČIE KN. Do žrebovania budú zaradení súťažiaci, ktorí správne odpovedia aspoň na dvanásť z pätnástich otázok. Výhercov vyžrebujeme v utorok 3. decembra 2019 a ich mená sa dozviete v *KN 50/2019*.

Súťažte o tieto ceny:

1. cena:

Relaxačno-liečebný rodinný pobyt EXKLUZÍV v Kúpeľoch Nimnica pre 2 dospelých a 2 deti, plná penzia, v hodnote 498 €.

2. cena:

Minirúra Masterchef, 60-minútový časovač, 38 litrov, infračervené varné platne, čierna, v hodnote 147,90 €.

3. cena:

Servírovací vozíček Zimmerservice, kuchynský vozík, polička na víno, granitová doska, hnedý, v hodnote 116,90 €.

4. cena:

Piknikový ruksak Halford, pre 4 osoby, príbor z ušľachtilej ocele 430, polyester, v hodnote 69,90 €.

5. až 7. cena:

Hriankovač TK21-Bamboo, 870 W, bambus, v hodnote po 40,90 €.

8. cena:

Kempovací stan Yukatana Cenote 4, kupolový stan, pre 4 osoby, polyester, v hodnote 37,90 €.

9. cena:

Záhradné svetidlo LED-Flower 20, 3 ks, v hodnote 34,90 €.

10. cena:

Prenosná kempovacia stolička Duramaxx, rybárska, 500 g, 3 ks, v hodnote 32,97 €.

1. cena

5. až 7. cena

8. cena

9. cena

3. cena

10. cena

2. cena

4. cena

Snímky: www.electronic-star.sk,
www.kupelenimnica.sk

Zapojením sa do súťaže udeľujete súhlas so spracovaním vašich osobných údajov v súlade s podmienkami súťaže (zaslanie odmeny, respektíve kontaktovanie z dôvodu výhry). Vaše osobné údaje budú v redakcii *Katolíckych novín*, Kapitulská 5, Bratislava, po skončení súťaže do 30 dní zlikvidované v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady EÚ 2016/679 zo dňa 24. 4. 2016 o ochrane osobných údajov (GDPR).

Štatút súťaže nájdete na www.katolickenoviny.sk/sutaze.xhtml

ČO STE (NE)VEDELI O KATOLÍCKYCH NOVINÁCH

Najstaršie slovenské *Katolícke noviny* oslavujú svoje jubileum. Vznikli v roku 1849 a ich prvým redaktorom bol Šimon Klempa. V kvíze si pripomenieme najdôležitejšie mílniky ich 170-ročného putovania.

PRIPRAVILA: ANNA STANKAYOVÁ

1. *Katolícke noviny* začali svoju púť 7. novembra 1849 v Pešti a v svojich začiatkoch mali 8 strán. Vydával ich

- A Spolok sv. Štefana
- B Spolok sv. Vojtecha
- C Spolok vydávajúcí dobré a lacné knihy

2. Noviny vychádzali najprv v bernolákovčine, v roku 1852 sa zmenil redaktor aj jazyk novín. Šimona Klempu nahradil

- A Andrej Radlinský a jazyk zmenil na štúrovčinu
- B Ján Palárik a jazyk zmenil na spisovnú slovenčinu
- C Ján Palárik a jazyk zmenil na biblickú češtinu

3. Meno Andreja Radlinského sa spája so založením Spolku sv. Vojtecha aj s vydávaním *Katolíckych novín*. Tie v roku 1857 spojil s periodikom

- A *Pútník svätovojtešský*
- B *Cyrill a Method*
- C *Slovenské pohľady*

4. V druhej polovici 19. storočia si slovenské národy pripomínali tisícročné príchodu solúnskych vierozvestcov i smrti svätého Metoda. *Katolícke noviny* mu venovali jubilejný „svätomethodejský“ ročník. Bolo to v roku

- A 1885
- B 1863
- C 1890

5. Tento rok slávia 170. výročie založenia *Katolíckych novín*, budúci rok bude patriť Spolku sv. Vojtecha. Oslávi

- A 160 rokov
- B 140 rokov
- C 150 rokov

6. Polstoročnice novín sa v roku 1899 dožil Martin Kollár. V tom čase boli jediným periodikom pre katolíkov. Vychádzali v

- A Trnave
- B Pešti
- C Budíne

7. Po takmer 25 rokoch vymenil Martina Kollára v roku 1904 František Jehlička. Noviny začali vychádzať ako

- A spoločenský a vzdelávací týždenník
- B politický a vzdelávací týždenník
- C spoločenský a politický týždenník

8. Z náboženského týždenníka sa stal politický. Vďaka nemu sa do Uhorského snemu v roku 1906 dostalo sedem slovenských poslancov. Noviny však museli zmeniť svoj názov. Z *Katolíckych novín* sa stali

- A *Ludové noviny*
- B *Slovenské noviny*
- C *Národné noviny*

9. Prvá polovica 20. storočia znamenala pre noviny 30 rokov ticha. Ich činnosť sa obnovila vďaka ich majiteľovi, vydavateľovi a prispievateľovi biskupovi Michalovi Buzalkovi. Bolo to v roku

- A 1939 v Martine
- B 1942 v Trnave
- C 1940 v Bratislave

10. Šéfredaktorom obnovených *KN* bol Jozef Zavarský. Noviny boli naviazané na vtedajšieho pápeža, ktorý redakciu aj čitateľov na ich stránkach požehnal. Bol to

- A Pius XI.
- B Pius XII.
- C Pius X.

11. Obdobie od roku 1949 do roku 1989 znamenalo pre *Katolícke noviny* prísnu kontrolu štátu. Z rúk Spolku svätého Vojtecha sa v roku 1953 dostali pod

- A vydavateľstvo Transcius
- B *Pacem in terris*
- C tzv. Cirkevné nakladateľstvo

12. Noviny aj spolok začali naplno prekvitať po revolučnom novembri 1989. SSV až dodnes vydáva okrem *Katolíckych novín* periodiká

- A *Duchovný pastier a Liturgia*
- B *Slovo a Liturgia*
- C *Duchovný pastier a Slovo*

13. V roku 1996 sa zmenil formát i podtitul novín. *Katolícke noviny* až do roku 2007 vychádzali s podtitulom

- A Týždenník pre náboženské a spoločenské otázky
- B Tradičné noviny moderného kresťana
- C Týždenník pre kultúrnu a náboženskú otáčku

14. Digitálny svet ovplyvnil tlačoviny, ktorých predaj každým rokom klesá. Kým v roku 2009 sa predalo takmer 80 000 výtlačkov *KN* týždenne, tento rok je to priemerne

- A 50 000
- B 60 000
- C 55 000

15. *Katolícke noviny* si vážia svojich čitateľov. Aj vďaka nim sa nachádzajú v prvej desiatke najčítanejších slovenských týždenníkov. Je to približne

- A 3. – 4. miesto
- B 5. – 6. miesto
- C 7. – 8. miesto

Trápi vás vlhkosť a plesne? Máme pre vás riešenie!

Aké sú možné príčiny vlhnutia muriva?

Najčastejšie je zdrojom spodné vztlávanie vody do stavebných konštrukcií alebo bočný tlak vody u stavieb na svahu, prípadne kombinácia oboch. Ďalšou príčinou býva nesprávne, prípadne žiadne odvetranie stavby, napríklad po zateplení starších objektov. Pri kompletnom zateplení sa zakryjú i priechody, ktoré slúžili na cirkuláciu vzduchu, a obmedzená cirkulácia následne vedie k vlhnutiu muriva. Naši predkovia mali s odvetrávaním stavieb bohaté skúsenosti, na ktoré sme už, žiaľ, pozabudli. V minulosti napríklad vynechali tehlu, do otvoru osadili mriežku – a dom sa vetral. Vetranie pivníc a suterénov napomáhali aj násypky na uhlie, ktoré dnes u novostavieb nenájdete.

Príčinou vlhnutia muriva môže byť aj porucha na vodoinštaláciách a odpadoch vody, čo sa prejavuje inak než klasické vztlávanie vlhkosti, a to šírením vlhkej mapy z jedného bodu do všetkých strán.

S akými príčinami vlhnutia muriva sa v svojej praxi najčastejšie stretávate?

Najčastejšie riešime nedostatočnú alebo poškodenú zvislú či horizontálnu izoláciu. Samozrejme, je nevyhnutné dodať, že žiadna hydroizolácia nevydrží večne. S výnimkou stavieb z liatych betónov, ktoré obsahujú silikáty, začnú steny skôr či neskôr vlhnúť, pretože postupne dochádza k degradácii fólií a izolačných vrstiev.

Ako sa dá poškodená izolácia nahradiť?

Metód ponúkaných na trhu je množstvo. Od viac či menej deštruktívnych (odkopávanie, podrezávanie) až po rôzne druhy nízkotlakových a vysokotlakových injektáží, ktoré slúžia na vytvorenie chemickej zábrany proti prenikaniu vody do vnútra muriva. Naša metóda sa od ostatných líši tým, že nielen vytvorí bariéru proti prenikaniu vlhkosti, ale v prvom rade steny aktívne vysuší, pretože použitý špeciálny gél na báze prekrížených polymérov na seba viaže vodu, a to v obrovskom množstve (1 kg gélu pojme až 150 litrov vody). Tým, že náš gél na seba vodu naviaže, zväčší svoj objem, vytvorí tlak a prenikne do kapilárneho systému celého muriva. Výhodou je, že tak murivo nenaruší, naopak, ešte ho spevní.

Nehrozia žiadne statické problémy, ako napríklad pri podrezávaní stien. Po vysušení sa z gélu vytvoria kryštáliky. Celý tento proces trvá jeden až dva roky v závislosti od hrúbky a materiálu muriva. Gél si však i po vysušení muriva udržuje svoju funkčnosť. Pokiaľ napríklad dôjde k vytopeniu suterénneho priestoru ošetrovaného týmto gélom, dôjde k jeho opätovnej aktivácii, vlhko znovu pohltí a steny opäť postupne vysuší.

Akú dlhú záruku na sanáciu poskytujete?

Táto metóda pochádza z Nemecka, kde sa úspešne používa už niekoľko rokov. Poskytujeme záruku až 10 rokov. Podľa laboratórnych skúšok sa odhaduje, že trvanlivosť sanácie bude viac ako 30 rokov.

Ako prebieha celý proces sanácie?

Pred každým vysušovaním navštívi zákazníka náš špecialista, ktorý na mieste zhodnotí situáciu, premeria vlhkosť muriva špeciálnym prístrojom a navrhne optimálny postup sanácie. Nasleduje kalkulácia a návrh zmluvy o diele. Pred samotnou injektážou je v niektorých prípadoch nutné oklepanie omietok až na samotné murivo z tehál či rôznych iných materiálov. Sanovať touto metódou je možné aj kamenné steny. Po odvlhčení odporúčame na murivo naniesť bežnú vápnocementovú omietku, avšak túto fázu radíme neuponáhľať. Dĺžka vysychania môže trvať od jedného mesiaca až po 2 roky, záleží na hrúbke muriva a na tom, či je stena pod alebo nad úrovňou zeme. Následná kontrola prebieha po niekoľkých mesiacoch od sanácie.

Do akej hrúbky muriva metóda funguje?

Metódu je možné úspešne aplikovať do hrúbky steny až 120 cm. Gél je netoxický, bez zápachu, obsahuje striebro a do budúcnosti pôsobí ako prevencia proti plesniam.

Na otázky odpovedal JUDr. Ing. Andrej Krajčovič, WetBrick.sk

Najrýchlejší spôsob vysušenia mokrého muriva Rýchlo – Účinne – Dlhodobo

Odstránenie vlhkosti z akéhokoľvek muriva, trvalé odstránenie plesní, zvýšenie tepelno-izolačných vlastností (rodinné domy, historické budovy, sakrálne stavby)

Pre bližšie informácie nás kontaktujte alebo navštívte našu webstránku.

WetBrick.sk 0904 066 066 info@wetbrick.sk

Katolícke noviny

NOVINY PRE CELÚ RODINU

PREDPLAŤTE SI KATOLÍCKE NOVINY A VYHRAJTE

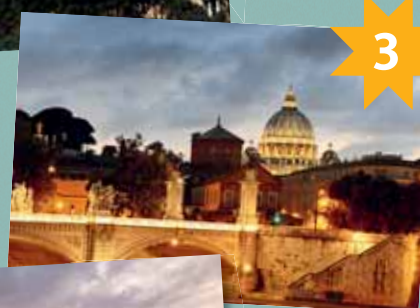
Ak sebe alebo svojim blízkym do **20. decembra 2019** predplatíte *Katolícke noviny* na rok 2020, zaradíme vás do žrebovania o jednu z 55 hodnotných cien – môžete vyhrať pútnické zájazdy a ďalšie vecné ceny z e-shopov: www.eVojtech.sk, www.electronic-star.sk, www.barnys.sk, www.trojkolky-kvasnica.sk a od spoločnosti RegioJet. Do žrebovania budú zaradení všetci, nielen noví predplatitelia, ktorí uhradia celoročné predplatné na rok 2020 najneskôr do 20. decembra 2019.

CENY, KTORÉ NA VÁS ČAKAJÚ

- 1. cena:** Jedenásťdňový letecký zájazd do Mexika pre 2 osoby venuje CK Awertravel
- 2. cena:** Osemďňový letecký zájazd do Svätej zeme pre 2 osoby venuje CK Awertravel
- 3. cena:** Päťdňový letecký zájazd do Ríma pre 2 osoby venuje CK Awertour
- 4. cena:** Relaxačno-liečebný rodinný pobyt Exkluzív v Kúpeľoch Nimnica pre 2 dospelých a 2 deti s plnou penziou
- 5. cena:** Elektrická kolobežka

Štatút súťaže s podrobným rozpisom cien nájdete na www.katolickenoviny.sk.

Ilustračné snímky:
[wikimedia commons](https://commons.wikimedia.org/)
www.pixabay.com
www.kupelenimnica.sk
www.electronic-star.sk

NOVÍ PREDPLATITELIA NAVYŠE
DOSTANÚ AKO DARČEK KNIHU
MUŽ OBETY Z VYDAVATELSTVA
SPOLKU SVÄTÉHO VOJTECHA.

MICHAL CHUDA

NA KRÍDLACH PRAVDY A VIERY

KATOLÍCKYM NOVINÁM K ICH 170. VÝROČIU

Píšem si pokorný dityramb na noviny –
záľaha rokov – čo veršom z nich vtlačiť mám?
Žili tu, prežili pre blaho domoviny,
dvíhali vieru a so svetlom proti tmám

šli verne k potomstvám pradávnych našich predkov,
Kristovu pravdu vždy vlievajúc do černe,
ducha čias cyrilo-metodských... Nie je pletkou,
ako len dbali, nech slovenské slovo znie.

A ono znelo! Jak odvážne šlo vždy k svojim
na krídlach pravdy a viery. A so svetlom,
ktoré im dávalo nádej, čo dušu zhojí,
s príslubom života pre Cirkve, školu i dom.

Noviny nie sú len svedectvom, jak sme žili,
bývali obrazom živého svedomia.
Nech sú aj v našich dňoch. Treba nám stále sily,
nech nás jak trstiny vetry zlé nezlomia.

Október 2019